

Een beschaafde wereld

Idealen voor de mondiale samenleving

Radboud van Delft

Inhoud

Inleiding - Idealen voor een betere wereld.....	3
Hoofdstuk 1 - Vrijheid, gerechtigheid en verantwoordelijkheid	7
Hoofdstuk 2 - De wereld is een dorp.....	10
Hoofdstuk 3 - Diversiteit	13
Hoofdstuk 4 - Mensenrechten	16
Hoofdstuk 5 - Democratie	20
Hoofdstuk 6 - Vrede en veiligheid	25
Hoofdstuk 7 - Sociale rechtvaardigheid	29
Hoofdstuk 8 - Duurzame Ontwikkeling	32
Hoofdstuk 9 - Samenhang	36
Hoofdstuk 10 - Het besturen van de wereld	39
Hoofdstuk 11 - Mensen aan de macht	42
Appendix - Universele verklaring van de rechten van de mens.....	46
Literatuur.....	52
Over de auteur	53

*Copyright Radboud van Delft
December 2018*

Inleiding - Idealen voor een betere wereld

We hebben in de geschiedenis altijd zowel negatieve als positieve krachten gezien in de wijze waarop mensen hun samenlevingen ontwikkelden. Egoïsme, geweld, bedrog en het recht van de sterksten concurreerden met samenwerking, redelijkheid, rechtvaardigheid en de rechtsstaat.

Gedurende lange tijd hebben we vooruitgang in vele opzichten gezien, afgewisseld met sterke terugvallen en nieuwe uitdagingen. In recente jaren zien we dat in vele delen van de wereld democratische waarden, mensenrechten en de rechtsstaat onder druk staan. We zien aanvallen op de wetenschap, media, minderheden, maatschappelijke organisaties en de rechtsstaat. Dit gebeurt niet alleen in ondemocratische landen, maar ook in landen met democratische verkiezingen. Populisme en illiberale democratieën zijn in opkomst.

Mensenrechten en democratische waarden zijn ondergeschikt gemaakt aan het beschermen van de belangen van regimes en groepen die aan de macht zijn. Internationale samenwerking in de Verenigde Naties, internationale gerechtshoven en Europese instituties staan ook onder druk.

Tegelijkertijd voelen veel mensen zich bedreigd door de negatieve gevolgen van globalisering, migratie, kapitalisme en klimaatverandering. En door oorlog, terrorisme, onderdrukking en discriminatie. Veel mensen hebben hun geloof in religie en politieke ideologieën verloren. Anderen zijn extremist geworden of hebben gekozen voor geweld om verandering af te dwingen en hun wil op te leggen aan anderen.

Positieve visie

Dit zijn zorgelijke ontwikkelingen die om een sterk antwoord vragen. We hebben een positieve visie nodig die de welwillende mensen van deze wereld kan verenigen en verbinden. We moeten de positieve krachten in de wereld versterken voor het welzijn van de mensheid en voor een vreedzame, rechtvaardige en welvarende toekomst.

Daarom vind ik dat wij, de bevolking van deze wereld, ons meer moeten inspannen om een betere wereld te creëren. Een wereld waar mensen vrij zijn om hun leven te leven zoals ze willen, in overeenstemming met hun overtuigingen, en met respect voor de rechten en keuzen van anderen. Waar alle mensen gelijke rechten en kansen hebben.

Een wereld waar mensenrechten worden gerespecteerd en de rechtsstaat altijd en overal voor iedereen geldt. Een wereld die effectief en democratisch wordt bestuurd op lokaal, nationaal, regionaal en mondiaal niveau. Waar conflicten vreedzaam en rechtvaardig worden beslecht.

Een wereld waar iedereen kan leven in vrede en veiligheid, met voldoende schoon drinkwater, gezond voedsel, schone lucht, schone energie, gezondheidszorg, riolering, huisvesting, kleding en onderwijs. Waar huidige en toekomstige generaties op een duurzame en gezonde wijze kunnen voorzien in voldoende middelen van bestaan.

Een wereld waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor elkaar, voor hun omgeving en de wereld. Waar voor iedereen sociale samenhang, menselijke waardigheid en rechtvaardigheid bestaat.

Doel

Om zo'n wereld te realiseren moeten we gezamenlijke idealen en ethische waarden en normen ontwikkelen en realiseren. We moeten een effectief tegenwicht bieden tegen extremisme, barbarij, geweld, machtsmisbruik en uitbuiting. En tegen cynisme, fatalisme en passiviteit. De wereld moet naar een nieuw beschavingsniveau worden gebracht. Dit vereist actieve betrokkenheid van mensen om verandering af te dwingen.

Dit essay roept mensen op om verantwoordelijkheid te nemen en de krachten te bundelen. Want samen kunnen we het verschil maken en een betere wereld realiseren.

Het doel van dit essay is drieledig:

1. Het formuleren van een samenhangende set van ethische normen en waarden voor de mondiale samenleving.
2. Het stimuleren van een debat over hoe we willen samenleven op deze planeet en hoe we de wereld beter kunnen besturen.
3. Mensen inspireren en activeren om hun verantwoordelijkheid te nemen voor het creëren van een betere wereld.

Inhoud

Dit essay schetst idealen voor onze mondiale samenleving en doet voorstellen voor gezamenlijke ethische normen en waarden. Niet als een blauwdruk, dogma of heilig boek. Maar als bijdrage aan een debat dat we moeten voeren over welk gedrag ons in staat zal

stellen om op een fatsoenlijke, eerlijke en duurzame wijze samen te leven op deze kleine en kwetsbare planeet.

We hebben een levendig en inspirerend debat nodig om idealen, waarden en normen te ontwikkelen en vast te stellen die door een grote meerderheid van de mensen zal worden gesteund en omarmd. Ik deel hier mijn visie, maar ik weet zeker dat andere mensen er een beetje of heel erg anders over zullen denken. Zoals iedereen ben ik een kind van mijn tijd en cultuur, en kan ik alleen mijn eigen perspectief delen. Daarom wil ik iedereen uitnodigen en uitdagen om mee te doen aan dit debat en suggesties te doen voor verbetering of alternatieve idealen en waarden. Ook hebben we een actieve samenleving nodig, en nationale en internationale wetten en instituties om gezamenlijke normen te handhaven en af te dwingen, zodat onze wereld een leefbare, en als het kan prettige plek wordt voor alle mensen, ook voor toekomstige generaties.

De idealen, waarden en normen die in dit essay worden voorgesteld zijn gebaseerd op de principes vrijheid, gerechtigheid en verantwoordelijkheid (*hoofdstuk 1*). Ook zijn ze gebaseerd op de constatering dat de wereld een dorp is geworden (*hoofdstuk 2*). Dit essay levert een raamwerk van basale ethische normen voor de wereld, met maximale vrijheid en ruimte voor diversiteit in meningen, ideologieën, religies, culturen en levensstijlen (*hoofdstuk 3*). Het behandelt ethische kwesties met betrekking tot mensenrechten (*hoofdstuk 4*), democratie (*hoofdstuk 5*), vrede en veiligheid (*hoofdstuk 6*), sociale rechtvaardigheid (*hoofdstuk 7*) en duurzame ontwikkeling (*hoofdstuk 8*). Het levert een samenhangende visie en aanpak voor deze onderwerpen (*hoofdstuk 9*). Om deze idealen, waarden en normen te realiseren en de wereld naar een nieuw beschavingsniveau te brengen moet de manier waarop de wereld bestuurd wordt veranderen (*hoofdstuk 10*) en moeten mensen actief worden betrokken en bijdragen aan het realiseren van verandering (*hoofdstuk 11*).

Verbindende doelstelling

De verbindende doelstelling van de idealen, waarden en normen in dit essay is het zo veel mogelijk verminderen van lijden en onrecht voor alle mensen van huidige en toekomstige generaties. Andere, daar aan gerelateerde doelstellingen zijn het voortbestaan van de mensheid, de vervulling van menselijke basisbehoeften voor iedereen en het realiseren van een welvarende en vreedzame toekomst.

Ik vind dat we moeten streven naar menselijke waardigheid, vrijheid, veiligheid, sociale rechtvaardigheid, gelijke rechten en gelijke kansen voor iedereen. Dit heeft veel waarde op zichzelf, en draagt tevens bij aan stabiliteit en welvaart voor iedereen.

Dit essay is geen voorspelling van hoe de wereld zal worden. Het is een oproep voor hoe de mondiale samenleving zou moeten worden. De visie in dit essay is idealistisch en ambitieus, wat noodzakelijk is gegeven de uitdagingen van onze wereld en van de menselijke samenleving. Maar ik geloof dat het ook realistisch en haalbaar is als wij, de goedwillende mensen op deze wereld, het echt willen. Veel grote veranderingen leken onmogelijk tot ze gebeurden. Waarschijnlijk zullen we de ideale wereld nooit volledig realiseren, maar het kan veel beter, en we kunnen een veel hoger beschavingsniveau bereiken.

We moeten echter niet naïef zijn, want het zal niet snel en gemakkelijk gaan. Er zullen vele tegenslagen zijn en sterke tegenstand, want groepen en individuen die hun kortetermijnbelangen willen beschermen zullen niet snel toegeven. Veel mensen zijn geneigd om eerst en vooral te kijken naar hun eigen belang en de korte termijn. Een enorme inspanning, veel betrokkenheid en groot doorzettingsvermogen is nodig van heel veel mensen. Het betekent een voortdurend gevecht tegen de negatieve krachten die altijd aanwezig zullen blijven in de menselijke samenleving.

Bijdrage

Dit essay behandelt niet alle ethische vraagstukken op individueel, gezins- of zelfs nationaal niveau. Het richt zich op ethische vraagstukken die betrekking hebben op het samenleven als wereldbevolking op een kleine eindige planeet.

Mensen hebben een verstand en een geweten, en zouden met elkaar moeten leven in een geest van broederschap. Iedere persoon heeft de verantwoordelijkheid om anderen met respect en waardigheid te behandelen en bij te dragen aan een betere wereld, want we zijn allemaal lid van de wereldgemeenschap waarin we elkaars leven positief of negatief kunnen beïnvloeden. Dit essay is mijn bescheiden bijdrage.

Ik heb geprobeerd dit essay kort en bondig te houden en makkelijk leesbaar voor een groot publiek. Veel onderwerpen die in dit essay behandeld worden verdienen nadere uitwerking, maar dat is niet de opzet van dit essay. Ik wil het kort houden en beperken tot de overkoepelende visie, de belangrijkste aspecten en de samenhang tussen de verschillende onderwerpen. In de tekst staan verwijzingen gemarkeerd met ^[x] naar de literatuurlijst achter in dit essay voor meer literatuur en wetenschappelijke theorieën over de onderwerpen in dit essay. En er kunnen uiteraard nog veel meer bronnen voor informatie en inspiratie worden gevonden in bibliotheken en op internet.

Dankbetuiging

Vele mensen hebben mij geïnspireerd bij het schrijven van dit essay en hebben mijn denken beïnvloed. Ik wil maar enkele van mijn helden en inspirators noemen: Socrates, Mohandas (Mahatma) Gandhi, Eleanor Roosevelt, Rosa Parks, Martin Luther King, Nelson Mandela, Andrej Sacharov, Václav Havel, Ken Saro-Wiwa, Edward Snowden en Malala Yousafzai. Filosofen en schrijvers die mij geïnspireerd en beïnvloed hebben zijn onder andere Kong Zi (Confucius), Aristoteles, Benedictus Spinoza, John Locke, Immanuel Kant, Karl Popper, Hannah Arendt, John Rawls en Kwame Anthony Appiah. Zie ook de literatuurlijst. Ik ben iedereen dankbaar die mij gesteund heeft bij het schrijven van dit essay door het geven van zinvol commentaar en suggesties.

Radboud van Delft

Hoofdstuk 1 - Vrijheid, gerechtigheid en verantwoordelijkheid

De ethische waarden en normen in dit essay zijn gebaseerd op een aantal basisprincipes: vrijheid, gerechtigheid en verantwoordelijkheid. Andere, daar aan gerelateerde principes zijn gelijkheid, wederkerigheid, solidariteit en duurzaamheid. Dit zijn geen nieuwe principes. Veel daarvan komen uit eeuwenoude filosofische geschriften, met name uit de Verlichting ^[16]. Er zijn ook overeenkomsten met niet-westerse filosofie, zoals confucianisme^[1] en ubuntu. Maar deze principes worden nu in een andere context geplaatst met - hoop ik - een nieuw perspectief.

Ik heb deze principes gekozen omdat ze naar mijn mening het fundament voor de menselijke samenleving zouden moeten zijn. Voor mij staan ze voor menselijkheid en beschaving. Zonder deze principes zijn we overgeleverd aan de jungle, elkaar bevechtend om te overleven of voor persoonlijk gewin.

In dit hoofdstuk worden de principes kort geïntroduceerd voor een beknopt overzicht. Ze worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt, toegepast en in context geplaatst. Deze principes zijn nauw met elkaar verbonden. Er kan geen vrijheid bestaan zonder gerechtigheid. Er kan geen gerechtigheid zijn zonder verantwoordelijk gedrag en solidariteit. En vrijheid komt met verantwoordelijkheden.

Vrijheid

Alle mensen hebben het recht om vrij te zijn. Iedereen heeft een intrinsiek verlangen naar zelfstandigheid en vrijheid. De vrijheid van handelen en om beslissingen te nemen voor je eigen leven. Beslissingen over je religie, ideologie, leefstijl, onderwijs, werk, waar je wilt leven en met wie. De vrijheid van gedachte en geweten.

Vrijheid is een randvoorwaarde voor geluk en verantwoordelijkheid. Iemands vrijheid ontzeggen is het ontkennen van zijn essentie als een zelfstandig mens met verstand, verlangens en overtuigingen.

Mensen en samenlevingen hebben

vrijheid nodig om te kunnen bloeien en zich te kunnen ontwikkelen. Een vrije, open samenleving is nodig voor creativiteit en vernieuwing. Zonder vrijheid van handelen bestaat er geen verantwoordelijkheid of moraliteit, want als anderen beslissen wat jij moet doen kun je geen verantwoordelijkheid nemen.

Vrijheid komt met verantwoordelijkheden en plichten, omdat mensen niet alleen leven maar in samenlevingen. De verantwoordelijkheid om de vrijheid en rechten van anderen te respecteren, en de plicht om bij te dragen aan de samenleving en anderen te helpen. De vrijheid van een persoon mag worden beperkt als die inbreuk maakt op de vrijheid van anderen. ^[5] ^[15]

Gerechtigheid, gelijkheid en wederkerigheid

Gerechtigheid betekent dat ieders rechten worden gerespecteerd. Dat ieder mens eerlijk wordt behandeld, en gelijke rechten en gelijke kansen heeft. Dat de rechtstaat voor iedereen geldt en niemand boven de wet staat.

Een rechtvaardige samenleving is een samenleving met voorwaarden die vrije rationele mensen eerlijk zouden vinden in een voor iedereen gelijke startpositie. Dat wil zeggen: een hypothetische situatie waarbij niemand zijn positie in de samenleving kent, zoals sociale klasse, status, rijkdom en capaciteiten, en dus niet geneigd is de eigen groep te

bevoordelen ten opzichte van andere. Gerechtigheid is het belangrijkste aspect van elke samenleving. In een rechtvaardige samenleving zijn door het recht gewaarborgde rechten niet onderhevig aan politieke onderhandelingen of sociaaleconomische of andere overwegingen. Wetten en instituties moeten worden afgewezen als ze onrechtvaardig zijn, hoe goed ze in andere opzichten ook mogen zijn. ^[8]

Alle mensen zijn gelijk in waardigheid, rechten en plichten. Mensen zijn natuurlijk niet allemaal hetzelfde; ieder mens is uniek met zijn eigen talenten, capaciteiten, achtergrond en overtuigingen. Maar alle mensen zouden gelijke rechten en kansen moeten hebben, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, seksuele voorkeuren, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

Deze gelijkheid is geen aangeboren eigenschap van mensen, maar een status die we iedereen zouden moeten geven omwille van de vrijheid en gerechtigheid. Iedereen zou gelijk moeten zijn voor de wet. Het erkennen van deze gelijke rechten is een randvoorwaarde voor rechtvaardigheid. ^[2]

Een rechtvaardige samenleving is een samenwerkingsverband van gelijkwaardige burgers voor wederzijds voordeel. Dit houdt wederkerigheid in. We behoren niet te profiteren van de gezamenlijke inspanningen van anderen zonder ons eerlijk aandeel te leveren en we behoren niet de voordelen van de samenleving alleen in ons eigen voordeel te benutten. De rechten en vrijheden die we claimen voor onszelf moeten we ook anderen geven. Dat is niet alleen een kwestie van gelijkheid, rechtvaardigheid en solidariteit, maar zorgt er ook voor dat anderen onze rechten respecteren. Het is dus in ieders belang.

Wederkerigheid betekent ook dat de normen, regels en beperkingen die in de samenleving nodig zijn voor rechtvaardigheid en samenhang niet alleen voor anderen gelden maar ook voor onszelf. We zouden onszelf niet meer ruimte voor uitzonderingen mogen toestaan dan ieder ander.

Verantwoordelijkheid, solidariteit en duurzaamheid

Om te zorgen dat de samenleving kan functioneren moeten mensen verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en voor de samenleving als geheel. Mensen moeten verantwoordelijk handelen, rekening houdend met de gevolgen van hun handelen - of niet-handelen - voor andere mensen, het milieu en toekomstige generaties. We moeten elkaar allemaal met respect behandelen en bijdragen aan een betere wereld. ^[14]

Een basisprincipe voor iedere samenleving of gemeenschap is solidariteit. Solidariteit tussen individuele mensen en groepen in de samenleving, in het bijzonder solidariteit met hen die kwetsbaar of slechter af zijn. Solidariteit is cruciaal voor samenhang en harmonie in een samenleving. Zonder solidariteit zijn mensen op zichzelf aangewezen, wat nadelig is zowel voor individuen als voor de samenleving als geheel.

De voordelen die we claimen en keuzen die we maken moeten duurzaam zijn. Dit betekent dat in de behoeften van de huidige generatie voorzien moet worden zonder dat dit ten koste gaat van die van toekomstige generaties. We kunnen het ons niet veroorloven om ons alleen te richten op kortetermijnvoordelen, maar moeten ook rekening houden met de langetermijneffecten en de rechten en beschikbare middelen voor toekomstige generaties.

[9] [12]

Hoofdstuk 2 - De wereld is een dorp

Samenlevingen

Mensen zijn sociale wezens. Zij hebben er belang bij om met andere mensen samen te werken voor het welzijn van iedereen. Mensen hebben altijd met elkaar samengewerkt in groepen en gemeenschappen voor wederzijds voordeel, om voor eten, drinken, onderwijs en gezondheid te zorgen, huizen te bouwen, gereedschappen te maken, en om zich te beschermen tegen externe bedreigingen. Het samenwerken in groepen heeft mensen in staat gesteld te overleven als soort, in menselijke behoeften te voorzien, de welvaart en levensverwachting te verhogen en zich in allerlei opzichten te ontwikkelen. Deze groepen of gemeenschappen werden steeds groter en complexer naarmate mensen zich ontwikkelden. Het begon met families, toen dorpen, stammen en uiteindelijk naties en landen. ^[19]

Mensen die in groepen samenleefden ontwikkelden ethische waarden en normen om te zorgen dat hun samenwerking goed functioneerde, om de belangen van de groep te behartigen, en om de groep en haar leden te beschermen. Deze waarden en normen werden als formele of informele regels vastgelegd in tradities, culturen, geloven, religies, wetten, grondwetten en overheidssystemen, om ze af te dwingen en te handhaven. Dit heeft samenlevingen in staat gesteld zich te ontwikkelen en samenhang en stabiliteit tot stand te brengen.

De wereld als dorp

In de wereld van vandaag zijn mensen direct of indirect verbonden met mensen in verre landen. Natuurlijk zijn voor de meeste mensen hun familie, lokale gemeenschap en eigen land het dichtstbij en het belangrijkste in hun dagelijkse leven. Maar niemand is geïsoleerd van de wereld, en de relaties en onderlinge afhankelijkheid zijn snel veel groter, sterker en veelomvattender geworden.

We kunnen binnen een etmaal naar bijna overal op de wereld reizen. Multinationale ondernemingen opereren wereldwijd en kunnen hun kantoren en fabrieken verplaatsen naar waar ze willen, bijvoorbeeld naar belastingparadijzen of landen met goedkope arbeid of slechte bescherming van werknemers of het milieu. De producten die we kopen worden overal in de wereld gemaakt, vaak met onderdelen uit veel verschillende plaatsen. Ons afval komt terecht in andere landen, in de oceanen en in de atmosfeer. Menselijke activiteit elders beïnvloedt ons milieu en ons klimaat. Grote aantallen mensen vluchten voor oorlog, onderdrukking, natuurrampen, honger of armoede naar andere landen en werelddelen. Besmettelijke ziekten gaan gemakkelijk over de grenzen en kunnen zich verspreiden naar andere delen van de wereld. Veel mensen hebben wortels en familie in andere landen dan waar ze wonen. Internet en sociale media stellen ons in staat om direct uit de hele wereld nieuws en informatie te krijgen, en relaties te onderhouden met mensen ver van huis. Dus we zijn allemaal direct of indirect met elkaar verbonden. Ook al voelt misschien niet iedereen zich deel van één grote wereldgemeenschap, we leven wel in een wereldwijd netwerk van gemeenschappen. In die zin is de wereld een dorp geworden.

Het recht van de sterkste

Hoe goed behartigen we in dat werelddorp onze gezamenlijke belangen, beschermen we de zwakken en ons milieu? Duidelijk niet zo goed: we hebben de economische en financiële crises, de voedsel- en watercrises, de klimaatcrisis, regionale oorlogen en terrorisme niet goed aangepakt. We zijn er niet in geslaagd om te voorzien in voldoende voedsel, drinkwater, gezondheidszorg, onderwijs en andere basisbehoeften van miljarden mensen. De rijken worden rijker en de armen armer. Velen zijn slachtoffer van mensenrechtenschendingen of geweld. Natuurlijke hulpbronnen raken uitgeput en de biodiversiteit neemt snel af. We vervuilen onze bodem, water en lucht, en stoten nog steeds te veel broeikasgassen uit die leiden tot gevaarlijke klimaatverandering.

Hoewel de wereld een dorp is geworden hebben we geen effectieve mondiale regeringsvorm die in staat is om de grote uitdagingen van onze wereld aan te pakken. De Verenigde Naties hebben niet genoeg macht om deze problemen aan te pakken als de lidstaten niet willen meewerken. De rechten en belangen van een groot deel van de wereldbevolking worden niet effectief beschermd, wettelijk of anderszins. We worden voor een groot deel geregeerd door hebzucht, geweld en de kortetermijnbelangen van mensen die meer macht en middelen hebben dan anderen. Het recht van de sterkste geldt, tussen staten en vaak ook tussen individuele mensen.

Mondiale ethiek

Nu de wereld een dorp is geworden, of we dat nu leuk vinden of niet, moeten we een mondiale ethiek ontwikkelen om de gezamenlijke belangen in de wereld te behartigen. Vooral omdat we een morele plicht hebben om de zwakken en toekomstige generaties te beschermen. Maar, afgezien van morele overwegingen, is een eerlijke en duurzame wereld

in het belang van iedereen, ook van de rijken en machtigen van vandaag, wier belangen uiteindelijk bedreigd worden door geweld, vervuiling en maatschappelijke onrust als we de grote ethische kwesties van onze wereld niet aanpakken.

We kunnen niet verwachten dat ieder individu altijd doet wat het beste is voor de samenleving als geheel. Veel mensen zijn geneigd te kijken naar de kortetermijnbelangen van henzelf en hun naasten. Mensen hebben verschillende belangen, voorkeuren en meningen. En het is niet altijd duidelijk en eenduidig welke gedrag verantwoord is of in het belang van de samenleving als geheel. Daarom moeten we een set ethische normen en waarden ontwikkelen en handhaven om te zorgen voor samenhang en rechtvaardigheid in ons werelddorp, en om mensen enige richting te geven hoe ze hun gedrag kunnen veranderen en bijdragen aan een betere wereld.

Hoofdstuk 3 - Diversiteit

Religies en levensbeschouwingen

In onze wereld zijn er vele culturen, overtuigingen, religies, ideologieën, levensbeschouwingen en meningen. En zelfs binnen bijna alle religies en levensbeschouwingen zijn er veel verschillende stromingen en interpretaties. Aan de ene kant maakt dit het lastig om een gezamenlijke basis te vinden voor een universele set van normen en waarden. Aan de andere kant maakt dit het nog noodzakelijker om een set van breed gedragen normen en waarden te vinden. Niet om welke religie of levensbeschouwing dan ook te vervangen, maar om te waarborgen dat er voldoende ruimte is om die allemaal vredig naast elkaar te laten bestaan, zonder religieus geweld of ideologische geïnspireerde oorlogen.

Vrijheid van gedachte

Iedereen heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst. Dit recht omvat ook de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, en de vrijheid om alleen of met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van de geboden en voorschriften.

Niemand kan objectief aantonen dat zijn eigen religie of levensbeschouwing de enige waarheid is. Velen claimen dat ze de enige ware godsdienst aanhangen, en dat hun geloof het woord en de wil van God is. Of dat ze zeker weten dat er geen god, hiernamaals, reïncarnatie of iets anders bestaat dat we niet kunnen zien en wetenschappelijk bewijzen. Maar voor zover deze geloven en overtuigingen elkaar tegenspreken, kunnen ze niet allemaal volledig waar zijn. Wie op aarde moet dan beslissen wie er gelijk heeft en wie niet? Zoals Multatuli zei: “Niemand weet het, en zij die beweren het te weten zijn ‘t onderling niet eens.” De wetenschap kan niet de definitieve antwoorden geven op alle religieuze, spirituele en levensbeschouwelijke vraagstukken geven, omdat deze van een andere aard zijn dan wetenschappelijke vraagstukken, en misschien helemaal niet door de mens beantwoord kunnen worden. In zulke kwesties bestaat geen objectieve wetenschappelijke waarheid maar geloven en overtuigingen. Dus moeten we accepteren - of zelfs waarderen - dat er vele religies, geloven en niet-religieuze levensbeschouwingen zijn, en vele stromingen in elk daarvan.

Wederzijds respect

Om religieuze en ideologisch geïnspireerde oorlogen en kleinschaliger geweld en onderdrukking te voorkomen moeten we waarborgen dat iedereen vrij is om zijn eigen religie, geloof, levensbeschouwing en interpretatie te kiezen en te uiten, en zijn leven te leiden volgens de regels daarvan, zolang dat niet de vrijheid van anderen beperkt om hetzelfde te doen. Ook als je volledig overtuigd bent dat jouw eigen religie of levensovertuiging de juiste is, moet je het recht van anderen respecteren om hetzelfde te denken van die van hen. Jouw vrijheid houdt op waar die de vrijheid van anderen beperkt.

Voor iedere persoon of groep kan er één absolute waarheid bestaan, maar voor de samenleving als geheel kan er alleen vrijheid van geweten en wederzijds respect bestaan. Het is in ieders belang om elkaar de vrijheid van gedachte en overtuiging te gunnen, zodat anderen het ons ook gunnen. Bovendien kan een levensbeschouwing, religie of andere overtuiging alleen betekenis hebben als diens volgers het in volle vrijheid en zonder dwang hebben gekozen, en ook weer kunnen verlaten. Geloven betekent overtuigd zijn, niet gedwongen zijn. Iedereen mag proberen anderen te overtuigen, maar niet om zijn overtuigingen op te leggen aan een ander.

Wederzijds respect geldt ook voor cultuur, leefstijl en seksuele oriëntatie. Ook die moeten voldoende ruimte krijgen om geuit te worden, zonder de vrijheid van anderen te beperken. Want ook hierover kunnen we sterke meningen en overtuigingen hebben, maar heeft

niemand het recht om zijn visie, cultuur of leefstijl op te dringen aan een ander. Jouw leefstijl mag geen schade toebrengen aan anderen. Overlast moet zoveel mogelijk voorkomen of beperkt worden. Misbruik van een ander is uiteraard niet aanvaardbaar, en we moeten minderjarigen en andere kwetsbare mensen beschermen.

Controversiële meningen

Er zijn ook veel verschillende politieke ideologieën en stromingen. Iedereen heeft het recht op vrijheid van mening en meningsuiting, en het recht op vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering. Diversiteit in ideologieën en politieke visies op hoe de wereld moet worden vormgegeven en verbeterd is waardevol en moet worden gewaardeerd en bevorderd. We kunnen alleen maar verder komen door verschillende visies te delen en te bediscussiëren, en door naar elkaar te luisteren, te lezen en van elkaar te leren in een open en vrije samenleving ^[6]. Het niet toestaan van het uiten van onaangename en controversiële meningen is niet alleen een schending van mensenrechten, maar ook een gemiste kans voor publiek debat en creatief denken in de maatschappij. Sommige van de beste ideeën in de geschiedenis werden aanvankelijk beschouwd als ziek, dom, beledigend, ketters of bedreigend, en daarom verboden, afgewezen en zelfs vervolgd, of op z'n best genegeerd. De meest afschuwelijke of onorthodoxe meningen kunnen bijdragen aan een debat, en nieuwe inzichten geven. Dus laten we ze de ruimte geven en argumenten - of humor - gebruiken om ze te bestrijden, in plaats van geweld of verboden. De enige grens moet zijn het niet toestaan van het uitlokken van haat of geweld.

Cultuur

De culturele diversiteit in onze wereld is verrijkend en moeten we koesteren. Mensen kunnen veel leren van andere culturen uit heden en verleden. Het is belangrijk dat cultureel erfgoed wordt beschermd, bewaard en onderwezen, vooral die van minderheden, inheemse volken en oude beschavingen. Mensen moeten de vrijheid hebben zich te uiten zoals ze

willen, ook cultureel, zelfs als dit door anderen worden beschouwd als provocerend, beledigend of ketters. Kunst en culturele ontwikkeling verrijken mensen en dragen bij aan democratie, innovatie en welzijn.

Voorbeelden: religie en seksualiteit

Er zijn landen waar mensen niet voor zichzelf mogen beslissen wat ze dragen. In sommige landen moeten vrouwen zich bedekken met een hoofddoek, terwijl in andere landen ze dat niet eens mogen doen. Dat is allebei even fout. Ieder mens zou zelf moeten kunnen beslissen hoe hij of zij zich kleedt.

In veel gebieden hebben religieuze minderheden geen gelijke rechten, worden ze gedwongen zich te voegen naar de religieuze normen van de meerderheid, worden ze gediscrimineerd of zelfs vervolgd. Dat is schandalig. In sommige seculiere landen worden gelovige mensen niet gerespecteerd of kunnen ze hun geloof niet uiten. In veel gemeenschappen zijn mensen niet vrij om hun religie te verlaten of hun seksuele voorkeur te uiten. Het is begrijpelijk dat mensen geschokt kunnen zijn door dit soort zaken. Maar deze keuzen zijn onderdeel van iemands identiteit als mens, die niemand voor een ander kan of zou mogen maken. Uiteraard is het wijs en respectvol om elkaar niet onnodig te provoceren, van streek te maken of te beledigen. Ook dat hoort bij het respectvol en vreedzaam samenleven in een wereld die gekleurd wordt door diversiteit.

Hoofdstuk 4 - Mensenrechten

Universele Verklaring

De belangrijkste grondslag voor wereldwijde ethische normen is in 1948 vastgelegd in de *Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (zie bijlage)*, hoewel veel van de principes dateren van veel eerder, met name uit de Verlichting ^[16]. Deze Verklaring is de erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreemdbare rechten van alle leden van de mensengemeenschap. Dat alle mensen vrij en gelijk in waardigheid en rechten worden geboren en dat iedereen het recht heeft op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon. Het is de grondslag van vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld.

Deze Verklaring was een antwoord op de wreedheden en gruwelen van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, en op de fascistische regimes die ons in die oorlogen hebben geleid en die genocide en andere misdaden tegen de menselijkheid pleegden. De wereld wilde nooit meer zulke gruwelen en onrecht meemaken en kwam daarom universele mensenrechten overeen. Deze zijn nog net zo relevant en waardevol als toen ze voor het eerst op papier werden gezet, en zouden gehandhaafd moeten worden als essentiële grondslag van onze beschaving. ^{[2] [12]}

Voorbeelden: schendingen van mensenrechten

In veel te veel gevallen worden mensenrechten niet gerespecteerd, selectief toegepast of slechts lippen dienst bewezen, terwijl ze universeel en onvervreemdbaar worden geacht en moeten zijn. We zien vandaag nog veel onderdrukkende regimes en andere partijen (zoals verzetsgroepen) die basale mensenrechten niet respecteren en die leden van oppositiegroepen en maatschappelijke organisaties, journalisten, advocaten, minderheden en anderen vervolgen.

Maar ook in meer liberale en democratische staten worden mensenrechten niet altijd volledig gerespecteerd of selectief toegepast. Bijvoorbeeld: vrouwen hebben minder economische en politieke macht dan mannen en zijn vaak slachtoffer van geweld, zelfs in landen waar hun rechten wettelijk goed beschermd zijn. Seksueel geweld tegen en misbruik van vrouwen, kinderen, homoseksuelen, transgenders en anderen is een misdaad die in veel gevallen niet effectief vervolgd wordt. Dit geldt ook voor mensenhandel, waarvan vrouwen, kinderen en vluchtelingen de belangrijkste slachtoffers zijn.

In veel landen komt kinderarbeid of gedwongen arbeid voor, of arbeid in ongezonde en onveilige arbeidsomstandigheden met lange werkdagen en voor een beloning die onvoldoende is om te voorzien in basisbehoeften.

Ondanks wettelijk vastgelegde economische, sociale en culturele rechten en wetten tegen discriminatie worden veel te veel mensen in veel landen politiek, economisch, cultureel en sociaal buitengesloten. Op veel plaatsen zijn minderheidsgroepen niet veilig, worden ze gediscrimineerd, worden hun wettelijke rechten ontzegd, worden behandeld als paria's en krijgen ze de schuld van allerlei problemen in de samenleving. Vreemdelingenangst leidt

vaak tot discriminatie van mensen die er anders uitzien dan de meerderheid, en soms tot geweld en uitsluiting.

Veel landen ontzeggen vluchtelingen en ongedocumenteerden (mensen zonder identiteitsbewijs, nationaliteit, visum of verblijfsvergunning) hun mensenrechten. Mensen die vluchten voor oorlog of vervolging wordt reguliere toegang tot veilige landen geweigerd, en zijn daarom afhankelijk van criminele mensensmokkelaars en gedwongen onveilige routes te nemen.

De privacy van gewone mensen wordt op grote schaal geschonden door overheden en internetbedrijven.

Bovenstaande zijn slechts voorbeelden ter illustratie van mensenrechtenkwesties. Je kan over ieder van deze kwesties een boek schrijven. Het belangrijkste punt hier is dat mensenrechten universeel horen te zijn en beter beschermd moeten worden, mondiaal en nationaal, in ieder land.

Bescherming

Overheden en de internationale gemeenschap hebben de verantwoordelijkheid om mensenrechten te bevorderen en te beschermen. Kwetsbare groepen zoals kinderen, vrouwen, vluchtelingen, armen, gehandicapten en etnische, culturele, religieuze, seksuele en politieke minderheden hebben bescherming nodig tegen discriminatie, uitsluiting, misbruik, geweld en onderdrukking. Deze bescherming moet geboden worden door zowel overheden en werkgevers als de samenleving als geheel. Wettelijke bescherming is essentieel, maar

waarschijnlijk is de belangrijkste factor bewustwording, maatschappelijke verantwoordelijkheid en acceptatie van iedereen door iedereen. Want alleen als mensen andere groepen volledig respecteren en de verantwoordelijkheid willen nemen voor samenhang en integratie, kunnen discriminatie en andere problemen effectief worden aangepakt, wettelijk of anderszins.

Inheemse volken en minderheden moeten gesteund en beschermd worden zodat hun cultuur, taal en leefwijze kan overleven.

Ook activisten en journalisten hebben extra bescherming nodig. Overheden, wetgeving, rechters en de internationale gemeenschap moeten vrije media beschermen, evenals het recht van activisten op vreedzaam protest.

Vluchtelingen moet een veilige haven worden geboden als ze bedreigd worden door oorlog, terreur, vervolging, honger, dorst of natuurrampen, zonder restricties op het aantal toe te laten vluchtelingen. Uiteraard is het belangrijker om de redenen weg te nemen waarom mensen hun thuisland ontvluchten. Maar zolang er vluchtelingen zijn moeten zij toegang tot veilige landen en asielprocedures krijgen, ook als ze niet de juiste papieren hebben. Het opsluiten en bestraffen van asielzoekers en ongedocumenteerde immigranten is disproportioneel, als ze geen andere misdaad hebben begaan dan toegang proberen te krijgen tot een land en wellicht te weigeren terug te gaan naar hun land van oorsprong. Geen enkel mens zou 'illegaal' genoemd moeten worden en zijn mensenrechten mogen worden ontzegd.

Verdachten van misdaden hebben recht op een eerlijk proces; verdachten en veroordeelden hebben recht op een humane behandeling. Marteling en wrede behandelingen, waaronder de doodstraf, moeten uitgebannen worden.

Internationale rechtbanken

Mensenrechtenorganisaties documenteren en rapporteren vaak schendingen van mensenrechten. Veel maatschappelijke organisaties, sommige regeringen en talloze moedige personen protesteren en nemen actie tegen deze schendingen. Maar veel te vaak komen de daders weg zonder straf of correctie. Dat gebeurt omdat regeringen vaak andere belangen hebben die ze belangrijker vinden, en omdat ze steun krijgen van andere regeringen, ook van democratische landen die beweren de mensenrechten te beschermen. Iedereen heeft het recht op een rechtsorde waarin haar of zijn rechten en vrijheden volledig kunnen worden gerealiseerd. Er zijn enkele internationale (regionale en mondiale) gerechtshoven die mensenrechten beschermen en bevorderen op basis van internationale verdragen. Maar veel staten zijn niet bij deze gerechtshoven of verdragen aangesloten. En internationale gerechtshoven hebben weinig of geen echte macht om uitvoering van vonnissen af te dwingen. Dit hangt grotendeels af van individuele staten.

De soevereiniteit van nationale staten is de zwakke plek in het afdwingen van mensenrechten. Ieder mens zou toegang tot een onafhankelijke rechter moeten hebben als ze menen dat hun mensenrechten geschonden zijn. Dit kunnen primair nationale rechtbanken zijn als er voldoende wettelijke bescherming van mensenrechten is. Echter, als mensen niet tevreden zijn en vinden dat hun internationaal overeengekomen rechten niet

worden gerespecteerd, moeten ze toegang krijgen tot internationale gerechtshoven om gerechtigheid te krijgen. Iedere staat moet de vonnissen van deze gerechtshoven accepteren en gehoorzamen. Dit moet gaan boven nationale wetten en nationale rechtsspraak. Dit zou vastgelegd moeten worden in nationale grondwetten en internationale verdragen, en afgedwongen door de internationale gemeenschap. ^[11] (zie hoofdstuk 10).

Verschillende soorten rechten

In de mensenrechtenbeweging is er een sterke focus geweest op burgerrechten en politieke rechten. Die zijn cruciaal, maar dat geldt ook voor economische, sociale en culturele rechten (zie hoofdstuk 7).

Soms wordt de vraag opgeworpen of collectieve rechten niet belangrijker zijn dan individuele rechten. Sommige repressieve regimes gebruiken dit argument om burgers hun rechten te ontfemen. Maar dit is een vals dilemma. Er is geen reden om aan te nemen dat individuele rechten ten koste gaan van collectieve rechten. Integendeel, in een vrije samenleving waar het recht geldt, worden zowel individuele als collectieve rechten beter beschermd, omdat het recht en de rechtsstaat de rechten van zowel groepen als individuele personen beschermd.

Echter, in veel westerse landen is te veel aandacht gegeven aan individuele rechten en vrijheden, ten koste van sociale samenhang en solidariteit. Terwijl in meer traditionele samenlevingen te veel nadruk is gelegd op de gemeenschap zonder de individuele rechten en diversiteit volledig te respecteren. Het is belangrijk om evenwicht te creëren tussen individuele rechten en sociale samenhang in gemeenschappen, met erkenning van culturele en andere verschillen tussen landen en gemeenschappen. Vrijheid en individuele rechten brengen verantwoordelijkheden met zich mee voor anderen en voor de samenleving als geheel, en zonder vrijheid kan er geen verantwoordelijkheid of moraliteit bestaan. Maar als basisbehoeften niet vervuld worden heeft vrijheid weinig betekenis. De verschillende soorten rechten moeten dus hand in hand gaan.

Hoofdstuk 5 - Democratie

De wil van de bevolking

Democratie betekent macht aan de bevolking. Het zijn de leden van de bevolking die de samenleving vormen en gelijke rechten en verantwoordelijkheden hebben en daarom deel zouden moeten nemen aan de besluitvorming over hun samenleving. Deelnemen aan democratische besluitvorming - direct of via gekozen vertegenwoordigers - is een basaal mensenrecht. Alle burgers horen gelijke kansen te hebben op openbare ambten en posities in de regering. Elke niet-democratische regeringsvorm ontkent de principiële gelijkwaardigheid van alle burgers, omdat het bepaalde mensen boven anderen plaatst.

Regeringen moeten het belang van de bevolking dienen, en niet andersom. Een regering bestaat ten behoeve van de geregeerden. Democratische macht komt voort uit de collectieve wil van de bevolking. Politieke beslissingen moeten de wil van de bevolking weerspiegelen en faciliteren. ^[2]

Verschillen van mening

Natuurlijk hebben niet alle mensen dezelfde belangen, meningen en voorkeuren. De rol van democratische politiek is om die verschillende visies en belangen te onthullen en om een platform te bieden voor debat en besluitvorming waaraan iedereen kan deelnemen. Een democratisch besluitvormingsproces, waaraan alle mensen (tenminste alle geestelijke gezonde volwassenen) kunnen deelnemen of vertegenwoordigd zijn, is de beste methode om verschillende belangen te beoordelen, te bediscussiëren en af te wegen. En om tot een conclusie te komen die de meningen en belangen van de meerderheid vertegenwoordigt, zoveel mogelijk rekening houdend met de belangen en ideeën van minderheidsgroepen. Je kunt je afvragen: wat als de meerderheid de verkeerde dingen wil? Maar de juiste vraag is wie besluit wat goed en verkeerd is: de machthebbers, een elite of de meerderheid van het volk? Dat is de essentie van politieke besluitvorming. De uitkomst kan iets zijn wat u of ik zou afkeuren. Dat moeten we accepteren in een democratie, als we de gelegenheid hebben gekregen om onze mening te geven en het besluit te beïnvloeden, onder de voorwaarde dat basale mensenrechten en rechtvaardigheidsbeginselen worden gerespecteerd. In een volwaardige democratie luistert de regering niet alleen naar de meerderheid van de bevolking, maar houdt ze ook zoveel mogelijk rekening met de meningen en belangen van minderheidsgroepen. En het is cruciaal voor een goede democratische besluitvorming dat alle mensen goed geïnformeerd zijn, en gelijke en voldoende toegang hebben tot informatie, onderwijs, media en politici, om tot verstandige beslissingen te komen die in het gemeenschappelijk belang zijn.

Effectief bestuur

Je zou kunnen betogen dat een effectieve regeringsvorm belangrijker is dan democratie. Helaas zijn er veel democratieën die falen in het goed dienen van de belangen van de bevolking. Maar dat geldt ook voor de meeste autoritaire regimes.

Welvaart gaat vaak samen met een democratie waaraan iedereen mee kan doen, maar democratie is geen garantie voor welvaart of voor een effectief bestuur. Noch enige andere regeringsvorm. Democratieën kunnen domme en foute beslissingen nemen. Maar effectief bestuur kan niet als redelijk excuus gelden om mensen hun democratische rechten te ontfzeggen. Ten eerste omdat gerechtigheid - dat wil zeggen ieders rechten respecteren - een basisvoorwaarde is voor iedere regeringsvorm. Macht moet ondergeschikt zijn aan overeengekomen ethische normen in een samenleving. Ten tweede omdat er geen bewijs is dat democratieën in het algemeen minder effectief zijn dan autoritaire regimes. In een democratie hebben mensen ten minste een eerlijke kans om een slechte of zwakke regering uit te dagen en om bij te dragen aan verbetering of vervanging van de regering, wat ze in andere systemen niet hebben. Autoritaire regimes behartigen alleen de belangen van de machthebbers en de groepen die hen steunen, niet van de bevolking als geheel, laat staan die van kwetsbare minderheidsgroepen. Machthebbers die vooral proberen hun eigen belangen te dienen kunnen alleen in toom gehouden worden door democratische controle en scheiding van de wetgevende, uitvoerende en rechtssprekende machten. ^[3]

Democratie is de beste manier om te zorgen dat de belangen en mensenrechten van iedereen worden gerespecteerd. Democratie zorgt dat iedereen mee telt en dat beslissingen gesteund en geaccepteerd worden door de meerderheid van de bevolking, wat nodig is voor een effectief en eerlijk bestuur. ^{[6] [21]}

Verschillende vormen van democratie

Maar er kunnen verschillende vormen van democratie bestaan. Er is niet één vorm die de beste is en in alle landen en tijden toegepast moet worden. Het kan verschillen van plaats tot plaats en gedurende de tijd, met inachtneming van lokale tradities, culturen, voorkeuren en ontwikkelingsniveaus. Westerse landen hebben vaak de fout gemaakt hun versie van democratie op te leggen aan landen met heel andere tradities en omstandigheden. Een specifieke vorm van democratische besluitvorming moet niet aan enige samenleving worden opgelegd; de bevolking van die samenleving moet vrij zijn om een vorm van democratie te kiezen en te ontwikkelen die het beste past bij hun behoeften, omstandigheden en voorkeuren.

Democratie is niet iets dat voor altijd vastligt. Het vereist continue ontwikkeling. In sommige landen functioneert de democratie niet volledig omdat veel mensen zich niet voldoende vertegenwoordigd of gehoord voelen door de politici. Dit moet aangepakt worden door een open debat te voeren over het politieke systeem en de politieke cultuur, en door andere vormen van democratie te verkennen.

Criteria

Er zijn echter wel enkele criteria waaraan voldaan moet worden om een samenleving een democratie te kunnen noemen:

- Iedere geestelijk gezonde volwassene heeft het recht en de gelegenheid om zijn mening te uiten en deel te nemen aan de politiek en de besluitvorming, direct of via gekozen vertegenwoordigers.
- De collectieve wil van de bevolking is de basis voor de autoriteit van de regering en wetgeving.
- Er moet een effectieve controle zijn van de regering door de bevolking of haar vertegenwoordigers, en een reële mogelijkheid om de regering op vreedzame wijze te vervangen als zij het vertrouwen van de bevolking is kwijtgeraakt.
- De rechtsstaat moet worden toegepast; niemand kan boven de wet staan.
- Ieders mensenrechten moeten worden gerespecteerd.

Volwaardige democratie

Andere aspecten die belangrijk zijn voor een volwaardige democratie zijn:

- Besluitvormingsprocessen waaraan iedereen kan deelnemen, rekening houdend met de meningen en belangen van alle betrokkenen, waaronder minderheidsgroepen.
Democratie is niet hetzelfde als het dictaat van de meerderheid. Ook is het niet alleen het recht om eens in de zoveel jaar te stemmen en de rest van de tijd machteloos zijn.
- Evenredige vertegenwoordiging en effectieve invloed voor alle delen van de bevolking.
- Voldoende ruimte en respect voor effectieve politieke oppositie.
- Voldoende onderwijs voor iedereen om te zorgen dat iedereen goed geïnformeerd is en in staat is om alle politieke kwesties te overwegen en zijn eigen mening te vormen.
- Vrije, onafhankelijke en pluriforme media om mensen te informeren over verschillende perspectieven op politieke kwesties.
- Alle overheidsinstanties zijn transparant over en af te rekenen op beleid, handelingen, besluiten en het besluitvormingsproces, zodat effectieve openbare controle en debat mogelijk zijn.
- Scheiding der machten: de wetgevende, uitvoerende en rechtssprekende machten zijn niet in één hand maar bij aparte, onafhankelijke instanties.^[3] Rechters moeten onafhankelijk zijn van de regering en hun benoemingen mogen niet politiek gemotiveerd zijn.
- Controles en evenwicht (*'checks and balances'*) tussen de machtscentra om te voorkomen dat één persoon of instantie buitensporig veel macht heeft.
- Alle nationale wetten moeten in overeenstemming zijn met de grondwet en internationale wetten en verdragen.
- Corruptie en machtsmisbruik worden niet getolereerd.

De rechtsstaat

Een cruciaal aspect van een democratische samenleving is dat de rechtsstaat voor iedereen geldt. In een democratie zijn alle burgers onderworpen aan de wetten, die zij zelf of via hun

vertegenwoordigers hebben vastgesteld. Niemand kan boven de wet staan, wat ook iemands positie, status of verdiensten zijn. Het recht heeft het hoogste gezag. De rechtsstaat waarborgt wettelijke zekerheid voor iedereen.

De rechtsstaat is een wettelijk systeem dat de samenleving reguleert en een raamwerk biedt voor maatschappelijke samenwerking. De wet definieert de basisstructuur waarbinnen alle andere activiteiten plaatsvinden. Als de regels rechtvaardig zijn vormen zij een basis voor gerechtvaardigde verwachtingen. Zij vormen de grondslag voor mensen om elkaar te vertrouwen en terecht bezwaar te maken als aan hun verwachtingen niet wordt voldaan. Als de basis van deze aanspraken onzeker is, dan zijn ook de grenzen van de vrijheden van mensen onzeker.

Wetten moeten goed geformuleerd en algemeen bekend zijn. Er kan geen overtreding bestaan zonder een wet die deze definieert. Gelijke gevallen moeten gelijk worden behandeld. Het wettelijk systeem moet voorzieningen regelen voor het uitvoeren van zorgvuldige berechtingen en verhoren, en voor redelijke procedures voor onderzoek en bewijsvoering. Niemand mag rechter in eigen zaak zijn.

Het is cruciaal om democratische controles en de scheiding der machten te handhaven. Rechters moeten onpartijdig en onafhankelijk zijn. De regering en politici moeten de onafhankelijkheid van rechters respecteren, zich niet bemoeien met individuele zaken en hun gezag niet aantasten als rechterlijke uitspraken hen niet bevallen. ^[8]

Voorbeelden: onderdrukking en machtsmisbruik

Veel landen noemen zichzelf een democratie, maar hebben in werkelijkheid autoritaire, repressieve of in sommige gevallen zelfs despotische of totalitaire regimes, die geweld en andere middelen gebruiken om de oppositie onderdrukken. Dit kan ook het geval zijn als de regering gekozen is door een meerderheid van het volk, wat geen garantie is voor echte democratie.

Er is een tendens bij veel regeringen om iedereen die het met hen oneens is het zwijgen op te leggen, of het nou oppositieleiders zijn, journalisten of mensenrechtenverdedigers. In plaats van een serieus en respectvol debat aan te gaan arresteren ze hun critici of brengen hen in diskrediet, ze sluiten of nemen onafhankelijke media over en zetten onafhankelijke rechters aan de kant. Vaak zaaien ze ook opzettelijk verdeeldheid onder de bevolking, en maken ze bepaalde groepen tot zondebok. Dit zien we niet alleen in ondemocratische landen als China, Noord-Korea en Saoedi-Arabië, waar dit soort praktijken onderdeel zijn van het onderdrukkende systeem, maar ook steeds meer in zogenaamde democratieën als Rusland, Polen, Hongarije, Venezuela, de Filipijnen en zelfs in bepaalde mate in de Verenigde Staten onder Trump. Autocratische leiders die hun critici proberen de mond te snoeren lijken trots te zijn op hun kracht, maar tonen in feite angst voor andere meningen en debat. Ze vormen echter een ernstige bedreiging voor diversiteit, democratie en de rechtsstaat, als we hen toestaan hiermee door te gaan. Ze claimen dit te doen voor de eenheid van het land en om burgers te beschermen, maar het enige dat zulke leiders beschermen is hun eigen macht en de belangen van een handjevol, in plaats van de belangen van iedereen.

Invloed en corruptie

In veel landen hebben bepaalde groepen - etnische groepen, sociaaleconomische klassen, een van de geslachten of andere groepen - meer invloed op regering en parlement dan anderen. Vaak hebben grote bedrijven en welgestelde mensen meer mogelijkheden om politici te beïnvloeden, bijvoorbeeld door het doen van grote donaties. Politieke partijen moeten het algemeen belang dienen, niet een bepaald particulier belang. Daarom moeten politieke partijen gefinancierd worden uit publieke middelen of contributie van leden, niet uit particuliere donaties.

Corruptie is wijdverspreid, zelfs in veel min of meer democratische landen. Corruptie is een grote bedreiging van de democratie, de rechtsstaat en van sociale rechtvaardigheid. Het is een vorm van machtsmisbruik. Wat precies beschouwd wordt als corruptie kan afhankelijk zijn van cultuur en andere omstandigheden, dus het moet goed gedefinieerd worden in nationale wetgeving. Maar wat er ook in de wetten staat moet gehandhaafd worden, en niemand mag boven die wetten staan, onafhankelijk van zijn positie, status en bevoegdheden. Het gevecht tegen corruptie vereist krachtige en voortdurende inspanningen van politici, juristen, media en het algemeen publiek. Dit is van belang om de mensen te beschermen, vooral hen met weinig of geen macht.

Vreedzame verandering

Als een land geen behoorlijke democratie heeft of als de regering mensenrechten en rechtsbeginselen niet respecteert, is burgerlijke ongehoorzaamheid om op vreedzame wijze verandering tot stand te brengen gerechtvaardigd (*zie hoofdstuk 11*). Andere landen, de Verenigde Naties, en maatschappelijke organisaties moeten druk uitoefenen op ondemocratische regimes om vreedzame verandering tot stand te brengen. Vreedzame groepen en personen die opkomen voor democratie moeten door de wereldwijde gemeenschap van vrije mensen gesteund worden. ^[10]

De bevolking van een gebied moet de mogelijkheid hebben om, als ze dat willen, een eigen onafhankelijke staat te vormen of zich aan te sluiten bij een andere staat. Deze wil moet tot uitdrukking komen in een vrij en democratisch referendum. In veel gevallen kan het bieden van rechten en een bepaalde mate van autonomie een betere oplossing zijn voor de eisen van een minderheidsgroep in een land. Maar uiteindelijk moeten de inwoners van zo'n gebied het laatste woord hebben over bij welke staat ze willen horen.

Hoofdstuk 6 - Vrede en veiligheid

Geweld

Oorlog, terrorisme en geweld horen bij de grootste bedreigingen voor mensen op vele plaatsen in de wereld. Het leidt tot extreem zwaar menselijk lijden, vele doden, gewonden en vluchtelingen, evenals grootschalige vernietiging van infrastructuur, gebouwen, cultuur, natuur en welvaart. Het lokt angst en haat uit onder mensen en heeft een negatieve invloed op de moraal en karakters van mensen. Om nog maar te zwijgen over de enorme hoeveelheden geld besteed aan wapens en legers, dat gebruikt had kunnen worden voor nuttigere doeleinden.

Geweld is geen gerechtvaardigde manier om een conflict op te lossen vanwege de grote schadelijke gevolgen voor anderen, waaronder vaak velen die niet eens partij zijn in het conflict. En ook omdat geweld betekent dat de sterkste partij het conflict zal winnen, in veel gevallen niet degene die gelijk heeft of wiens rechten zijn geschonden door de andere partij. Daarom is de uitkomst vaak onrechtvaardig, wat dan weer de bron voor nieuwe conflicten kan zijn. Het is dus ook geen duurzame oplossing. En zelfs als het doel van het geweld een rechtvaardige zaak is, rechtvaardigt dit in de meeste gevallen niet het middel, gezien de grote negatieve gevolgen op het leven van velen.

Geweld hoort bij de menselijke natuur. Maar het kan voor een groot deel overwonnen worden in samenlevingen als individuele mensen macht en het recht op geweld overdragen aan de gemeenschap, gebaseerd op een overeengekomen begrip van gezamenlijke belangen. Als iedereen vecht voor zichzelf geldt het recht van de sterkste. Maar als mensen de krachten bundelen zijn ze sterker dan het sterkste individu. Dit aspect van het beheersen

van geweld is een belangrijk doel van het vormen van samenlevingen. Dat geldt ook voor het vormen van een mondiale samenleving. ^[7]

Terrorisme

Terrorisme is niet acceptabel omdat het altijd onschuldige mensen onevenredig treft. Zelfs als het doel rechtvaardig is, bijvoorbeeld als mensen worden onderdrukt, is terrorisme niet gerechtvaardigd. Om terrorisme te voorkomen moeten we kijken naar de oorzaken, en die aanpakken. Deze oorzaken zijn vaak gerelateerd aan armoede, een gebrek aan perspectief, onderdrukking of marginalisering van minderheden, de wens voor onafhankelijkheid, conflicten tussen verschillende groepen of religieus extremisme. Overheden en de internationale gemeenschap moeten garanderen dat de rechten van alle mensen en minderheden worden gerespecteerd, en dat mensen geweldloze middelen hebben om op te komen voor hun rechten en politieke idealen, en dat conflicten op een geweldloze wijze kunnen worden opgelost.

In de strijd tegen terrorisme worden basale mensenrechten soms geschonden. Dit is niet acceptabel. Mensenrechten, zoals het recht op een eerlijk proces, zijn onvervreemdbaar en gelden ook voor mensen die verdacht worden van terroristische daden. Hoe belangrijk de strijd tegen terrorisme ook is, je kunt democratie en mensenrechten niet verdedigen door de basisprincipes ervan op te offeren. In feite verergert deze aanpak juist de angst en terreur.

Zelfverdediging

Geweld is alleen acceptabel in gevallen van zelfverdediging, en als geen andere middelen beschikbaar zijn. Dit moet gelden voor zowel individuele personen en groepen als voor landen. In de meeste samenlevingen is overeenstemming over dit principe en is het vastgelegd in wetgeving met betrekking tot geweld tussen personen en groepen. Maar tussen landen lijken oorlog en militair geweld nog steeds geaccepteerde middelen te zijn om nationale belangen na te streven. Nationale soevereiniteit verhindert het oplossen van conflicten op een geweldloze en meer constructieve, rechtvaardige en duurzame wijze. Afgezien van zelfverdediging zouden alleen lokale en nationale politie en internationale strijdmachten het recht moeten hebben op het gebruik van geweld. Dit moet dan gebeuren onder strikte wetgeving en effectief toezicht, en alleen met als doel het afdwingen of handhaven van vrede en de rechtsstaat, of om mensen te beschermen tegen geweld door anderen. Wapens zouden alleen ter beschikking van deze wettige diensten moeten komen; ze beschikbaar stellen aan ieder ander zou verboden moeten zijn. Alle massavernietigingswapens moeten worden verboden. Productie en distributie van wapens en militair materieel ten behoeve van politie en internationale strijdmachten zou onder strikte internationale controle en toezicht moeten staan. Geen enkel land of bondgenootschap zou militair moeten ingrijpen in enig ander land, behalve de internationale gemeenschap onder strikte en duidelijke voorwaarden en democratische controle.

Conflictpreventie

Om conflicten tussen en binnen staten te voorkomen, of op vreedzame wijze op te lossen, hebben we meer effectieve diplomatie en bemiddeling nodig, gericht op gezamenlijke

belangen in plaats van op macht. Daarnaast hebben we internationale wetten en rechtsspraak nodig als vangnet en voor arbitrage. De rechtsstaat moet overal gelden. Alle landen zouden moeten meedoen en zich onderwerpen aan het Internationale Hof van Justitie en het Internationale Strafhof. En we hebben een Mondiale Raad nodig die democratisch en representatief is om te besturen in zaken van mondiaal belang (*zie hoofdstuk 10*). Alle legers en strijdmachten moeten onder de controle van deze Mondiale Raad worden gebracht om te zorgen dat ze niet langer worden ingezet voor het dienen van nationale belangen maar alleen voor mondiale belangen. Het gebruik van deze strijdmachten moet beperkt worden tot het afdwingen en bewaren van vrede en om de bevolking te beschermen tegen grootschalig geweld.

Vrede

Nationalisme en het idee van een 'uitverkoren volk' dat sommige naties en religies hebben, veroorzaakt spanningen tussen naties en volken, wat kan leiden tot gewelddadige conflicten. Het gaat ook in tegen de principiële gelijkwaardigheid van alle mensen.

Wat de wereld nodig heeft is een weg naar duurzame vrede en veiligheid. Dat zal alleen gebeuren als nationalisme, fascisme en geweld worden afgewezen. En als landen sterke en vriendschappelijke relaties bouwen, investeren in samenwerking, diplomatie en internationale rechtsspraak in plaats van in wapens en nationale legers. ^[4] Het gebruik van geweld om terrorisme en agressie te bestrijden zal altijd nodig blijven, maar moet overgedragen worden van nationale staten naar een democratisch mondiaal bestuursorgaan (*zie hoofdstuk 10*).

De lidstaten van de Europese Unie hebben na eeuwen van oorlog laten zien dat het mogelijk is om problemen op een vreedzame en constructieve manier op te lossen door het ontwikkelen van bovennationale instituties - inclusief bovennationale rechtsspraak - en het creëren van gezamenlijke belangen. Dit soort ontwikkeling is ook nodig in andere regio's en mondiaal.

Voorbeeld: het Israëlisch-Palestijns conflict

Sinds de stichting van Israël in 1948 is het verwickeld in een gewelddadig conflict met de Palestijnen over territoriale rechten. Een conflict dat heeft geleid tot vele slachtoffers aan beide kanten. Een conflict waarin Palestijnen van hun land werden verdreven of gevlucht zijn voor oorlog, slachtoffer werden van mensenrechtenschendingen en moesten leven onder een militaire bezetting, terwijl Israëli's moesten leven onder continue angst voor terrorisme en in hun bestaan werden bedreigd. Uiteraard is er geen eenvoudige oplossing voor zo'n langdurig gewelddadig conflict, waarin de belangen van beide partijen zo tegengesteld zijn. Maar het zoeken van een rechtvaardige en vreedzame oplossing moet beginnen met het erkennen van een aantal basisbeginselen:

- Geweld en onderdrukking kunnen geen duurzame en rechtvaardige oplossing brengen.
- Beide volken hebben het recht op zelfbeschikking en veiligheid.
- De mensenrechten van zowel Israëli's als Palestijnen moeten gerespecteerd worden.

- Elke staat moet de gelijke rechten van al haar inwoners respecteren, ongeacht etnische achtergrond, religie of politieke overtuiging.
- Als iemands rechten in het verleden zijn geschonden moet diegene daarvoor gecompenseerd worden.

Beide betrokken partijen zouden door de internationale gemeenschap aangezet moeten worden om deze beginselen te accepteren. Na het erkennen van de basisprincipes kunnen onderhandelingen starten tussen democratisch gekozen leiders van beide gemeenschappen om te komen tot een politieke oplossing voor de lange termijn. Ondertussen moet de Israëlische bezetting van de Palestijnse gebieden worden beëindigd en vervangen worden door een internationale vredesmacht, totdat een definitieve oplossing is bereikt.

Verzoening

In landen die uit een gewelddadig conflict zijn gekomen is het belangrijk om, met internationale steun, te investeren in verzoening en vrede. Dialoog en bemiddeling tussen vijandige groepen kan bijdragen aan het herwinnen van vertrouwen en sociale cohesie. Andere belangrijke factoren voor verzoening en het opbouwen van vrede zijn verantwoordelijke en legitieme overheidsinstellingen, de rechtsstaat, ontwapening, veiligheid voor burgers, respecteren van mensenrechten en het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties.

Voorbeeld: Zuid-Afrika na de apartheid

In de jaren 1990 is Zuid-Afrika er in geslaagd om een vreedzame overgang van het discriminerende apartheidssysteem naar een democratische samenleving tot stand te brengen. Dit werd mogelijk gemaakt door langdurige protesten van de bevolking, internationale druk en het buitengewone leiderschap van Nelson Mandela en Fredrik Willem de Klerk, die beiden opereerden in een geest van nationale eenheid en verzoening. Na democratische verkiezingen en de vreedzame overdracht van de macht was de nieuwgekozen president Mandela op indrukwekkende wijze in staat om de verschillende etnische groepen in het land te verenigen. Een cruciaal onderdeel van het proces van overgang en verzoening was de Waarheids- en Verzoeningscommissie onder leiding van Aartsbisschop Desmond Tutu. De opdracht van deze commissie was om getuigenissen te horen en vast te leggen, in sommige gevallen amnestie te verlenen aan de daders van mensenrechtenschendingen, en te zorgen voor herstel en rehabilitatie. Om overwinnaarsrecht te voorkomen moesten alle partijen in het conflict voor de commissie verschijnen. Ondanks bepaalde fouten wordt de commissie in het algemeen gezien als succesvol in het onthullen van de waarheid en het bijdragen aan verzoening tussen bevolkingsgroepen in het land. In andere landen zijn vervolgens vergelijkbare commissies ingesteld.

Hoofdstuk 7 - Sociale rechtvaardigheid

Basisbehoeften

Eenieder heeft als lid van de gemeenschap recht op maatschappelijke zekerheid en maakt aanspraak op dat de economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid, verwezenlijkt worden. Deze rechten zijn een integraal onderdeel van de *Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens* (zie bijlage, artikel 22-27).

Alle mensen zouden voldoende toegang moeten hebben tot drinkwater, gezond voedsel, schone lucht, schone energie, gezondheidszorg, riolering, onderdak, kleding, onderwijs en middelen van bestaan. Dit zijn basisbehoeften van ieder mens. Regeringen hebben de plicht om te zorgen dat deze basisbehoeften voor iedereen worden vervuld in eigen land en in het buitenland, of in ieder geval een poging te doen dit doel zo goed en zo snel mogelijk te realiseren.

Honger, gebrek aan schoon drinkwater, ziekten, vervuiling en armoede zijn enorme problemen voor miljoenen mensen. Dit is volkomen onacceptabel terwijl er elders zoveel rijkdom is. Er zijn talloze rapporten en plannen hoe deze problemen moeten worden aangepakt, wat technisch zeer goed mogelijk is. Maar de wereld leidt onder een gebrek aan politieke wil, verantwoordelijke actie en effectieve samenwerking. Veel regeringen zijn niet effectief in hun aanpak van deze problemen, hebben andere prioriteiten, of beschermen gewoon de rijken en machtigen in plaats van gelijke kansen te scheppen voor iedereen. Veel mensen kijken er van weg, zijn bezig met hun eigen zaken of weten niet wat er aan te doen. Maar het beïnvloedt iedereen, vroeg of laat, dichtbij of ver weg.

Ongelijkheid

Ongelijkheden in rijkdom, inkomen en macht zijn alleen rechtvaardig als ze ieders situatie verbeteren, inclusief de minst bedeelden, want een samenleving is een samenwerking tussen vrije en gelijke mensen voor wederzijds voordeel. Alle ongelijkheden moeten te rechtvaardigen zijn ten opzichte van hen die er het minst bij winnen, anders zullen zij het vroeg of laat niet meer accepteren. ^[8]

Toenemende ongelijkheid binnen en tussen landen is een steeds groter risico geworden voor de stabiliteit en sociale samenhang in veel samenlevingen. Buitensporig hoge beloningen en bonussen moedigen onverantwoordelijk gedrag aan. En tegelijkertijd zijn er velen die moeten werken voor een loon dat onvoldoende is om in basisbehoeften te voorzien. Concentratie van rijkdom is de manier om mensen te verdelen, het verdelen ervan is de manier om mensen samen te brengen. ^[1] Het leidt ook tot migratie van mensen van arme naar rijke landen, wat kan leiden tot destabilisatie in zowel de landen van afkomst als de landen waar ze naar toe migreren. Maar het belangrijkste punt is hier natuurlijk de armoede en het gebrek aan waardigheid van vele mensen.

Deze toenemende ongelijkheid moet worden aangepakt op nationaal en mondiaal niveau. ^[11] Welke mate van ongelijkheid aanvaardbaar is in een land en hoe dit probleem precies moet worden aangepakt is een kwestie van politiek debat en besluitvorming. Er kunnen verschillende antwoorden zijn in verschillende landen en stadia van ontwikkeling, en er zullen hierover verschillende politieke visies zijn. Maar in iedere situatie is er een minimum bestaansniveau waaronder niemand een fatsoenlijk leven kan leiden. Regeringen moeten dit minimumniveau vaststellen en zorgen dat niemand onder dit niveau komt.

Strikte sociale klassen of een kastensysteem, met verschillende rechten of status voor mensen gebaseerd op de sociale status van hun ouders zijn onrechtvaardig. Alle mensen moeten gelijke rechten en kansen hebben, ongeacht hun afkomst. Mensen met een gelijk niveau van talent en vaardigheden, en met dezelfde motivatie om ze te gebruiken, moeten dezelfde vooruitzichten hebben op succes, ongeacht sociale klasse. Iedereen moet gelijke toegang hebben tot het recht, ongeacht verschillen in rijkdom of opleiding.

Ontwikkelingslanden moeten gesteund worden bij het verbeteren van levensomstandigheden, gezondheidszorg, onderwijs, infrastructuur, economie, arbeidsomstandigheden, sociale zekerheid en overheidsbestuur, zonder voorwaarden op te leggen die niet gesteund worden door de bevolking. Eerlijke handel, dat wil zeggen redelijke prijzen betalen voor producten uit ontwikkelingslanden en het niet subsidiëren van exportgoederen uit ontwikkelde landen, is eerlijker en duurzamer dan landen structureel afhankelijk te maken van buitenlandse hulp of leningen.

Voorbeeld: belastingontduiking

Je kan discussiëren over de vraag hoe progressief een belastingstelsel moet zijn of welke andere manieren van herverdeling gebruikt kunnen worden om armoede te beëindigen en ongelijkheid te verkleinen. Maar in veel landen betalen de rijkste mensen in feite een lager belastingpercentage dan de middenklasse of zelfs de arme mensen. Dit kan nooit gerechtvaardigd worden en ondermijnt de solidariteit in een samenleving. Iedereen moet

zijn eerlijke bijdrage leveren aan de gemeenschap. Belastingontwijking en specifieke regelingen voor individuele personen of bedrijven moeten voorkomen worden.

Voorbeeld: migratie

In een ideale wereld, met minder ongelijkheid, zouden mensen vrij moeten zijn om te verhuizen naar waar ze willen wonen. In feite stammen we allemaal af van migranten, behalve misschien een paar stammen in Afrika, waar de eerste mensen leefden. Veel regeringen beperken de mogelijkheden voor immigratie, met als doel de stabiliteit en sociale samenhang in eigen land te beschermen. Maar dit benadrukt en vergroot alleen maar de ongelijkheid tussen de inwoners van rijke en arme landen. Het is niet rechtvaardig dat sommige mensen meer rechten hebben dan anderen, alleen op basis van hun geboorteland of de nationaliteit van hun ouders. Als er minder ongelijkheid, onrecht en geweld is zullen veel minder mensen de noodzaak voelen om naar andere landen of regio's te verhuizen.

Sociale samenhang

Een samenleving kan niet functioneren als mensen alleen geïnteresseerd zijn in hun individuele rechten, vrijheden en eigenbelang. Sociale problemen moeten worden aangepakt om in de basisbehoeften van iedereen te voorzien, en voor de sociale samenhang in de maatschappij. Sociale rechtvaardigheid is een randvoorwaarde voor zowel waardigheid en sociale samenhang als voor economische ontwikkeling op nationaal en mondiaal niveau. Ongelijkheid, discriminatie, werkloosheid, armoede en honger kunnen leiden tot frustratie, sociale onrust, migratie, geweld, terrorisme en zelfs oorlog. Terwijl goed onderwijs, gezondheidszorg, betekenisvol werk onder redelijke omstandigheden, sociale zekerheid, eerlijke kansen en persoonlijke ontwikkeling voor iedereen leiden tot meer economische ontwikkeling en welvaart voor iedereen.

Hoofdstuk 8 - Duurzame Ontwikkeling

Milieu

Alle mensen hebben het fundamentele recht op een leefmilieu dat goed is voor hun gezondheid en welzijn. Om welvaart, gezondheid en veiligheid te realiseren voor huidige en toekomstige generaties hebben we duurzame ontwikkeling nodig, waarbij rekening wordt gehouden met de beperkte beschikbaarheid van natuurlijke grondstoffen en de gevolgen voor het milieu, onze gezondheid en het klimaat.

Bij het streven naar kortetermijnwinst hebben we natuurlijke grenzen genegeerd. We verbruiken natuurlijke hulpbronnen veel sneller dan waarin de aarde duurzaam kan voorzien. Grote bedrijven plunderen onze natuurlijke hulpbronnen, gebruik makend van steeds schadelijkere methoden. In veel gevallen worden die bedrijven beschermd en gefaciliteerd door regeringen, wiens taak het eigenlijk is om de mensen en het milieu te beschermen. Tegelijkertijd vervuilen we onze grond, water, oceanen en lucht, en veroorzaken we gevaarlijke klimaatverandering, gezondheidsproblemen en verlies aan biodiversiteit.

Met de snelle economische ontwikkeling in veel landen zal dit alleen maar erger worden als we niet snel ingrijpen. Vroeg of laat zal dit enorme problemen veroorzaken voor onze economie en veiligheid. Het veroorzaakt ziekten, vluchtelingen en zelfs oorlogen over schaarse hulpbronnen. ^{[9] [13]}

Klimaatverandering is een van de grootste bedreigingen voor onze veiligheid, voedsel, drinkwatervoorziening, onze economie en biodiversiteit. Om dit probleem aan te pakken is een fundamentele verandering dringend nodig in onze energievoorziening, vervoer, landbouw en industrie. ^{[18] [22]}

We moeten ons milieu, de biodiversiteit en al het natuurlijke leven op aarde beschermen. We zouden dieren en de natuur met respect en waardigheid moeten behandelen en moeten leven in harmonie met de natuur. We moeten de aard van onze relatie met de planeet aarde veranderen van exploitatie naar duurzaam bewonen.

Prikkels en indicatoren

We hebben een economisch model nodig waarin vervuiling, uitputting van natuurlijke grondstoffen en andere negatieve gevolgen een prijs hebben die hoog genoeg is om schadelijk economisch gedrag effectief te verminderen. De kosten voor vervuiling, milieuschade en klimaatverandering moeten betaald worden door degenen die het veroorzaken. We moeten prikkels hebben voor economische activiteiten en investeringen die leiden tot duurzame ontwikkeling, niet voor activiteiten die leiden tot vernietiging en vervuiling. Onaanvaardbare gevolgen voor mens en milieu moeten voorkomen of beëindigd worden door middel van wetgeving, beperkingen en handhaving. Bijvoorbeeld: olieboringen in kwetsbare gebieden, lucht- en watervervuiling door industrie of verkeer die schadelijk is voor de natuur en de volksgezondheid, of het van hun land verdrijven van mensen voor landbouw, industrie of energievoorziening. Regeringen moeten effectieve beperkingen en prikkels creëren voor het bedrijfsleven om te verduurzamen. Maar beslissers in bedrijven moeten ook verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van hun activiteiten voor de maatschappij, werknemers en het milieu. Bedrijven maken deel uit en zijn afhankelijk van de maatschappij waarin ze opereren. Maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat verder dan wettelijke eisen.

Economische beleid is vaak gebaseerd op wat economische indicatoren zoals het Bruto Nationaal Product (bnp) laten zien, dus de definitie van zulke indicatoren heeft een grote invloed. Indicatoren zoals het bnp nemen niet de gevolgen mee van uitputting van natuurlijke hulpbronnen of vervuiling, en laten andere belangrijke factoren buiten beschouwing, zoals onbetaald werk, ruilhandel, gezondheid en welzijn. Ze tonen niet de hele werkelijkheid en zien het grotere geheel over het hoofd. Daarom zijn ze misleidend, slecht bruikbaar en vaak contraproductief.

Economische indicatoren zouden positieve en negatieve gevolgen en echte waarde eerlijk moeten weergeven om ons te helpen economische ontwikkeling de juiste kant op te sturen. We moeten beseffen dat het doel van de economie is om behoeften te bevredigen, niet om een slecht gedefinieerde economische groei te realiseren ten koste van welzijn, gezondheid en milieu. We zijn sowieso teveel gericht op economische groei en consumptie. Er zijn andere, belangrijkere behoeften om na te streven.

Om een bruikbaar en representatiever alternatief te ontwikkelen kunnen we bijvoorbeeld kijken naar de *Better Life Index* van de OESO, waarin ook huisvesting, inkomen, banen, gemeenschap, onderwijs, milieu, burgerparticipatie, gezondheid, tevredenheid,

veiligheid en balans tussen werk en privé worden meegenomen. Of het Bruto Nationaal Geluk, dat kijkt naar duurzame ontwikkeling, behoud en bevordering van culturele waarden, behoud van natuurlijke leefomgeving en goed bestuur.

Circulaire economie

We hebben een evenwichtige circulaire economie nodig, waarin alle producten zo worden ontworpen en gebruikt dat de onderdelen hergebruikt kunnen worden, zodat afval wordt voorkomen en getransformeerd in grondstoffen voor nieuwe producten. Dit heeft een drievoudig effect: geen vervuiling door afval, een enorme reductie van het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en lagere kosten.

Producten vooral daar maken waar ze worden gebruikt kan de negatieve gevolgen van transport verminderen, en ook ongelijkheid in welvaart en werkgelegenheid verkleinen, omdat lokale economieën zelfvoorzienend kunnen worden en minder afhankelijk van prijzen op de wereldmarkt. Concurrentie en vrije handel kunnen ook positieve gevolgen hebben, dus dit moet worden afgewogen en gebalanceerd, afhankelijk van lokale omstandigheden en behoeften en de ontwikkelingsfase van de lokale economie.

Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, vervoer en gebouwen zouden volledig duurzaam en CO₂-neutraal moeten zijn. Energie moet honderd procent schoon en hernieuwbaar zijn, waarbij energie-efficiency sterk verbeterd kan worden. De natuur en biodiversiteit moeten beschermd worden.

Zulke beperkingen opleggen aan de economie hoeft niet te betekenen dat we minder welvaart zullen hebben. Efficiency in het gebruik van energie en natuurlijke grondstoffen, en vermindering van afval en vervuiling zullen in werkelijkheid geld besparen. Verminderen van armoede, honger, ziekten en ongelijkheid zal ons welzijn vergroten en de economie stimuleren, evenals onderwijs en investeringen in hernieuwbare energie. Innovatie en schone technologie kunnen ons vooruit helpen, als ze in de juiste richting worden gestuurd en gebruikt.

Verantwoordelijke investeringen

De financiële wereld, banken, pensioenfondsen en andere investeerders moeten een belangrijke rol spelen. Door niet meer te investeren in niet-duurzame en onethische bedrijven, en wel te investeren in activiteiten die echte waarde toevoegen op een duurzame en verantwoordelijke manier, kunnen ze enorme verandering tot stand brengen. Op de lange termijn moeten ze dat toch doen omdat activiteiten die niet duurzaam zijn voor het milieu uiteindelijk ook economisch niet duurzaam zijn. De economie is immers afhankelijk van natuurlijke hulpbronnen, het milieu en onze gezondheid. Milieuproblemen zullen steeds grotere gevolgen hebben voor de economie, en overheden zullen vroeg of laat moeten ingrijpen. Maar de wereld kan het zich niet veroorloven om te wachten op de lange termijn. Daarom moeten eigenaren en klanten, media, maatschappelijke organisaties en de samenleving als geheel druk zetten op de financiële wereld om deze overgang sneller en radicaal te maken.

Voorbeeld: landbouw en voedingsindustrie

Landbouw is onze belangrijkste voedingsbron. Maar landbouw en de voedingsindustrie zijn ook belangrijke oorzaken van klimaatverandering en andere milieuproblemen. Veeteelt is één van de grootste veroorzakers van broeikasgassen wereldwijd en van ontbossing, verlies van biodiversiteit en watervervuiling, en is de grootste veroorzaker van dierenleed. De klimaat- en milieugevolgen van dierlijk voedsel zijn vele malen groter dan van plantaardig voedsel. Om voedselproductie duurzaam te maken en tevens voldoende voeding te produceren voor een groeiende wereldbevolking moeten we overstappen naar biologische en milieuvriendelijke methoden voor landbouw en voedselproductie, en moeten we minder vlees eten.

Voorbeeld: speculatie

In de huidige wereldeconomie is geld een doel op zich geworden in plaats van een middel om nuttige doelen te bereiken, zoals voeding, huisvesting, veiligheid, gezondheid, zelfstandigheid, onderwijs en persoonlijke ontwikkeling door middel van arbeidsverdeling en handel. Financiële speculatie heeft luchtballonnen en financiële crises veroorzaakt en de ongelijkheid vergroot zonder enige positieve invloed op de economie of samenleving. In een duurzame economie moeten we het creëren of toevoegen van echte waarde belonen, en niet speculatie zonder toegevoegde waarde of zelfs activiteiten die gevaarlijk zijn of schadelijk voor anderen, voor de samenleving of het milieu. We moeten beter onderscheid maken tussen investeren in bedrijven en economische activiteiten om op middellange en lange termijn waarde toe te voegen, en speculatie gericht op kortetermijnwinst ten koste van anderen. Het laatste zou door regulering van financiële markten zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.

Hoofdstuk 9 - Samenhang

Onderlinge verbanden

Er zijn veel onderlinge verbanden tussen de onderwerpen die in dit essay zijn beschreven. Er kan geen democratie zijn als de mensenrechten niet worden gerespecteerd, en andersom. Autoritaire regimes hebben een gewelddadig karakter; ze hebben staatsterreur nodig om de oppositie te onderdrukken en zijn vaak ook agressief ten opzichte van andere landen. Een democratie kan niet volledig functioneren als er geen sociale rechtvaardigheid is en de bevolking onvoldoende toegang heeft tot voedsel, drinkwater, gezondheidszorg, onderwijs en middelen van bestaan. Onrecht leidt tot geweld en geweld is onrecht. Geweld hindert duurzame ontwikkeling, democratie, mensenrechten en sociale rechtvaardigheid. Politieke vrijheid kan alleen bestaan als er geen angst is voor geweld, als er recht wordt gedaan en als in basisbehoeften is voorzien.

De aanpak van sociale kwesties vereist democratie en duurzame ontwikkeling.

Mensenrechten, sociale rechtvaardigheid en vrede worden bedreigd door milieuschade en klimaatverandering. Duurzame ontwikkeling ondersteunt democratie, mensenrechten en sociale rechtvaardigheid, en andersom. Zonder democratisch bestuur en de rechtsstaat op mondiaal niveau kunnen kwesties als oorlog en terrorisme, mensenrechten, migratie, klimaatverandering en duurzame ontwikkeling niet effectief worden aangepakt.

Samenhangende aanpak

Omdat al deze onderwerpen met elkaar zijn verbonden hebben ze een samenhangende aanpak nodig, zowel op regeeringsniveau (zie hoofdstuk 10) als door maatschappelijke organisaties. De Verenigde Naties (VN) zijn in 2015 doelen voor duurzame ontwikkeling ('*sustainable development goals*') overeengekomen voor de meeste van de onderwerpen in dit essay.^[23]

Dit is een goed startpunt voor een samenhangende aanpak, maar we hebben krachtigere acties nodig van zowel de VN als nationale regeringen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en individuele mensen.

Veel maatschappelijk of non-gouvernementele organisaties (ngo's) zijn gericht op één onderwerp, zonder de context en onderliggende oorzaken volledig te adresseren. Ze doen belangrijk en nuttig werk, maar zouden meer impact kunnen hebben als ze beter ingebed zijn in een brede mondiale maatschappelijke beweging met gedeelde waarden en een samenhangende agenda voor de lange termijn. Dit betekent niet dat ze hun onafhankelijkheid moeten opgeven, want het is ook belangrijk om diversiteit en flexibiliteit te behouden in de maatschappelijke beweging. Maar ze zouden nauwer kunnen samenwerken door informatie en deskundigheid te delen en gezamenlijke programma's op

te pakken. Veel maatschappelijke organisaties moeten ook beter worden in het betrekken en activeren van grote aantallen mensen, om een grote sterke beweging van onderop te organiseren, zowel lokaal als mondiaal.

Onderliggende oorzaken

We moeten de onderliggende oorzaken aanpakken van de problemen die in dit essay zijn beschreven. Dat zijn:

- Een gebrek aan samenhang en solidariteit in samenlevingen, zowel nationaal als mondiaal.
- Een relatie van exploitatie tussen de mensheid en de planeet aarde.
- Een focus op financiële winsten op korte termijn, eigen belang en consumptie in plaats van duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid.
- Een gebrek aan transparantie, afrekenbaarheid en verantwoordelijkheid bij veel bekleders van macht, zoals grote multinationale ondernemingen, investeerders en overheden.
- Een regeringssysteem gebaseerd op nationale soevereiniteit, gericht op nationale belangen en kortetermijndoelstellingen.
- Onvoldoende wetgeving en regulering om activiteiten die schadelijk zijn voor mensen, maatschappij en milieu te voorkomen of te beëindigen.
- Politici die verdeeldheid zaaien in plaats van solidariteit en rechtvaardigheid.
- Passiviteit, cynisme en gebrek aan betrokkenheid onder vele burgers, consumenten en andere belanghebbenden.

Vooruitgang

Als we de wereld willen veranderen moeten we de machtsstructuren veranderen. We moeten zorgen dat bedrijven effectief gecontroleerd worden door overheden en vakbonden. Dat regeringen effectief gecontroleerd worden door burgers en media.

Om vooruitgang in het aanpakken van de in dit essay genoemde problemen te realiseren hebben we de volgende elementen nodig:

- Een vrije en open samenleving.
- Een inclusief, democratisch en effectief overheidsbestuur op alle niveaus: lokaal, nationaal, regionaal en mondiaal.
- Transparantie, afrekenbaarheid en effectieve openbare controle voor iedereen die macht bekleedt.
- Effectieve wetgeving en regulering om schadelijke activiteiten voor mens, maatschappij en milieu door overheden, bedrijven en burgers te voorkomen of te beëindigen, en prikkels voor duurzame, eerlijke en gezonde oplossingen.
- De rechtsstaat die altijd, overal en voor iedereen geldt.
- Het gebruik van geweld en wapens alleen toestaan voor democratisch gecontroleerde politiediensten en internationale strijdmachten.
- Respect voor diversiteit en mensenrechten voor iedereen.
- Sociale samenhang.

- Leven in harmonie met de natuur, het milieu en natuurlijke hulpbronnen.
- Een verandering naar een economisch systeem en bedrijfsmodellen die de behoeften van mensen vervullen op een eerlijke en duurzame manier.
- Meer samenwerking en kennisuitwisseling tussen bedrijven in verschillende sectoren, overheden, universiteiten en maatschappelijke organisaties om de grote uitdagingen aan te pakken.
- Investeren in onderwijs voor iedereen, waaronder onderwijs in ethische waarden, diversiteit, mensenrechten, democratie, vrede, sociale rechtvaardigheid en duurzame ontwikkeling.
- Onafhankelijke goedgeïnformeerde media en vrije toegang tot betrouwbare informatie voor iedereen.
- Active maatschappelijke organisaties die veel mensen betrekken.
- Brede bewustwording, en de bereidheid en moed om deze kwesties aan te pakken.

Wat de weg vooruit op al deze onderwerpen verbindt zijn waarden zoals wederzijds respect, geweldloosheid, rechtvaardigheid, solidariteit, duurzaamheid en verantwoordelijkheid.

Hoofdstuk 10 - Het besturen van de wereld

Mondiaal bestuur

Het is duidelijk dat onze wereld kampt met veel uitdagingen. Deze uitdagingen vereisen een samenhangende aanpak, ook op regeringsniveau. Daarom hebben we een mondiaal bestuur nodig om kwesties als oorlog en terrorisme, migratie, klimaatverandering en andere zaken van mondiaal belang aan te pakken. Want hoe kunnen we in vredesnaam denken dat, terwijl internet, de financiële wereld, het bedrijfsleven, handel, migratie, terrorisme, vervuiling en klimaatverandering mondiaal zijn, we zonder effectieve vorm van mondiaal bestuur kunnen? Vrijwillige samenwerking tussen nationale staten en de structuren van de Verenigde Naties (VN) en Veiligheidsraad zijn onvoldoende gebleken om deze grote mondiale problemen aan te pakken. De VN is geen democratisch mondiaal bestuur waar de rechtsstaat geldt, maar eerder een forum voor internationale diplomatie en politieke machtsstrijd tussen nationale regeringen. Internationaal recht is ontwikkeld op enkele terreinen, maar nog behoorlijk zwak. De VN en internationale gerechtshoven leiden onder een gebrek aan bevoegdheden om verandering af te dwingen en zijn afhankelijk van de goede wil van nationale regeringen, die in veel gevallen meer gericht zijn op nationale belangen en kortetermijndoelstellingen dan op het effectief aanpakken van mondiale problemen.

Nationale soevereiniteit

In het mondiale dorp dat onze wereld is geworden is het concept van nationale soevereiniteit achterhaald en contraproductief geworden. De meeste - zo niet alle -

ationale regeringen willen vasthouden aan dit concept van nationale soevereiniteit, om hun bestaande macht te kunnen behouden en nationale belangen te kunnen dienen.

De nationale staat is een middel tot een doel: het dienen van de belangen van zijn inwoners. Dit was effectief in een bepaalde periode in de geschiedenis. Maar nu de globalisering zoveel aspecten van ons leven heeft veranderd kunnen sommige belangen beter gediend worden op een ander niveau. Voor mondiale problemen is dat het mondiale niveau. Andere onderwerpen kunnen wellicht beter worden aangepakt op regionaal niveau, zoals Zuidoost-Azië, Europa of Zuid-Amerika, of op een lager dan nationaal niveau, zoals deelstaten, provincies, steden of lokale gemeenschappen.

Ik pleit dus niet voor centralisatie van alle politiek besluitvorming naar een internationaal niveau. In veel gevallen zal decentralisatie en besluitvorming van onderop in lokale gemeenschappen en netwerken een veel effectiever manier zijn om mensen te verbinden en te betrekken. Maar tegelijkertijd hebben we beter bestuur en coördinatie nodig op regionaal en mondiaal niveau voor zaken die regionale en mondiale gevolgen hebben. Dat is de enige manier om weg te komen van de macht van de sterkste landen en om de belangen van alle mensen wereldwijd te dienen.

De lidstaten van de Europese Unie hebben een effectieve manier gebouwd om samen te werken op vele gebieden en de gezamenlijke belangen te dienen door bovennationale instituties en besluitvormingsprocessen te ontwikkelen. Dat was een hobbelige weg met veel problemen, gebreken en tegenvallers. Veel zaken moeten verbeterd worden, waaronder betrokkenheid van burgers bij de besluitvorming en het aanpakken van ongelijkheid. Maar het heeft in ieder geval duurzame vrede tussen de lidstaten en meer welvaart gebracht.^[17] Een vergelijkbare, of liever een betere en meer democratische vorm van bovennationale samenwerking en bestuur, is ook nodig voor andere regio's in de wereld en op mondiaal niveau.

Mondiale democratie

Iedere regeringsvorm moet democratisch zijn. De huidige besluitvormingsstructuur van de Verenigde Naties is niet democratisch, met vetorechten in de Veiligheidsraad voor een paar landen gebaseerd op de machtsbalans direct na de Tweede Wereldoorlog. Dit is niet meer relevant, en het is nooit eerlijk geweest. De nationale belangen van een paar landen krijgen vaak meer prioriteit dan de belangen van zwakkere landen of de wereld als geheel. De relatieve macht van landen zou gebaseerd moeten zijn op het aantal inwoners dat ze vertegenwoordigen - op voorwaarde dat deze vertegenwoordiging is gebaseerd op democratische processen.

Een groep van volwaardig democratische landen (*zie hoofdstuk 5*) in de VN zouden de leiding moeten nemen bij het hervormen van de VN in een democratisch en effectief mondiaal bestuur. Een eerste stap zou een meer evenwichtige samenstelling van de VN Veiligheidsraad kunnen zijn, zonder vetorechten voor de traditionele machten, wellicht vervangen door een twee-derde meerderheidsvereiste voor bepaalde soorten besluiten of andere manieren om te zorgen voor voldoende waarborgen en evenwicht.

Op termijn zou de VN Veiligheidsraad vervangen moeten worden door een mondiale democratische raad gekozen door alle democratische landen, met gewogen stemverhoudingen gebaseerd op bevolkingsomvang, zodat iedere wereldburger gelijke invloed heeft op het mondiaal bestuur. Deze Mondiale Raad zou internationale wetten moeten aannemen die de mensenrechten effectief beschermen en internationale kwesties regelen, zoals oorlog en terrorisme, internationale handel, migratie, klimaatverandering, het beheer van oceanen, poolgebieden en de ruimte, en andere onderwerpen van gezamenlijk mondiaal belang. De Mondiale Raad zou een Uitvoerend Kabinet kunnen kiezen, ter vervanging van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, om zijn besluiten en internationale wetten uit te voeren.

Noch de Mondiale Raad en het Uitvoerend Kabinet, noch enige buitenlandse mogendheid, zou mogen ingrijpen in de binnenlandse aangelegenheden van een land, zolang de mensenrechten en democratische principes worden gerespecteerd. Maar in geval van oorlog, terreur of ernstige schendingen van internationale wetten en verdragen zou de Mondiale Raad moeten kunnen ingrijpen om de bevolking te beschermen en om vrede en de uitvoering van uitspraken van internationale gerechtshoven af te dwingen. Dit kan gedaan worden door het opleggen van verschillende soorten sancties of uiteindelijk door de inzet van internationale strijdmachten (*zie hoofdstuk 6*). De inzet van militairen moet gesteund worden door een meerderheid van de Mondiale Raad, die een meerderheid van de wereldbevolking vertegenwoordigt, en alleen nadat alle andere middelen hebben gefaald.

Controle en tegenmacht

De Mondiale Raad en het Uitvoerend Kabinet krijgen een grote verantwoordelijkheid en hebben effectieve bevoegdheden nodig. Daarom moet er, zoals in iedere democratie, voldoende controle en tegenmacht zijn. Het Uitvoerend Kabinet wordt gecontroleerd door de Mondiale Raad. De Mondiale Raad wordt gecontroleerd door nationale regeringen en parlementen, die een meerderheid van de wereldbevolking vertegenwoordigen.

Daarnaast moeten de principes van de rechtsstaat ook op mondiaal niveau worden toegepast. Zowel mondiale als regionale en nationale overheden moeten onderworpen zijn aan onafhankelijke internationale gerechtshoven die rechtspreken op basis van internationale wetten en effectieve middelen hebben om de uitvoering van uitspraken af te dwingen. Iedere burger moet toegang hebben tot onafhankelijke nationale of internationale rechters wanneer ze vinden dat hun mensenrechten worden geschonden.

Druk van de bevolking

Dit is natuurlijk niet het eerste pleidooi voor een wereldregering. Er is een lange geschiedenis van ontwikkelingen naar meer mondiale samenwerking en bestuur ^[21]. Maar de noodzaak is nu sterker en duidelijker dan ooit tevoren, vanwege de globalisering en de uitdagingen die een samenhangende wereldwijde aanpak vereisen. Het kan echter alleen werkelijkheid worden als er om wordt gevraagd door de wereldbevolking. Want uiteindelijk ligt de macht bij gewone mensen zoals u en ik.

Hoofdstuk 11 - Mensen aan de macht

Eis verandering

Een beschaafde wereld, waar gedeelde waarden het gedrag sturen van mensen, regeringen, bedrijven en andere instituties, kan werkelijkheid worden als meer mensen bewust zijn van hun invloed en langetermijnbelangen. Als ze bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken om een betere wereld tot stand te brengen en als ze regeringen en bedrijven ter verantwoording roepen. Als ze duidelijk maken dat ze geen onrecht accepteren en verandering eisen. Slecht gedrag van overheden, bedrijven, terroristen en anderen kan alleen doorgaan zolang de meerderheid van de mensen het accepteren. Dus moeten we duidelijk maken dat we dat niet meer doen.

Politieke partijen, maatschappelijke organisaties, vakbonden, scholen, universiteiten en media kunnen en moeten een belangrijke rol spelen om mensen te informeren en activeren en om debat en bewustwording te stimuleren. Bedrijven moeten ook hun verantwoordelijkheid nemen voor de overgang naar een eerlijke en duurzame economie ^[18]. En uiteraard moeten regeringen hun beleid veranderen en prioriteit geven aan gelijke rechten, sociale samenhang, rechtvaardigheid, vrede en duurzaamheid.

Maar de echte macht ligt bij gewone mensen in hun rol als burgers, kiezers, consumenten, ondernemers, werknemers, studenten, ouders enzovoort. Verandering wordt onvermijdelijk als genoeg mensen zich druk maken en bereid zijn om actie te ondernemen. Mensen die onrecht willen aanpakken hebben informatie nodig, onderwijs, training, middelen en andere ondersteuning. Via internet en sociale media kunnen mensen geïnformeerd worden en betrokken raken, hun solidariteit tonen en samenwerken met anderen - dichtbij of ver weg - in sterke burgerbewegingen.

Politici, journalisten, filmmakers, kunstenaars, vernieuwers, leraren, studenten, hackers en activisten zullen vooroplopen, maar ze moeten gesteund en beschermd worden door het publiek, media en maatschappelijke organisaties, zowel nationaal als mondiaal.

Wat kunnen we doen?

Er zijn veel dingen die 'gewone' mensen kunnen doen, in ieder geval in min of meer vrije en democratische samenlevingen. Bijvoorbeeld:

- Bespreek ethische en politieke kwesties met familie, vrienden en collega's.
- Onderwijs kinderen in ethische waarden en morele oordeelsvorming.

- Stem op mensen of partijen die streven naar een betere toekomst op een duurzame en ethische wijze.
- Deel meningen en acties op sociale media.
- Onderteken petities.
- Maak en publiceer een artikel, een blog of een vlog.
- Schrijf naar je vertegenwoordigers in het parlement.
- Neem deel aan politieke activiteiten.
- Steun maatschappelijke organisaties, activisten en veranderaars, en neem deel aan hun campagnes.
- Draag bij aan liefdadigheid of andere goede doelen.
- Verwelkom vluchtelingen in je dorp of stad.
- Neem deel aan vreedzame demonstraties.
- Koop duurzame en eerlijke producten en schone energie.
- Verminder energiegebruik, afval en consumptie.
- Zet je spaargeld bij ethische banken.
- Eis ethisch gedrag van je werkgever en pensioenfonds.
- Boycot bedrijven en landen van wie je het beleid en gedrag afkeurt.
- Probeer een baan en een werkgever te vinden met een positief en niet een negatief effect op mens en milieu.

Hoe dan ook, laat je stem horen en probeer de positieve krachten te steunen en activiteiten en producten met een negatief effect te vermijden. Ook al is het maar iets kleins wat een enkel persoon kan doen, het is toch van belang. En als vele mensen kleine dingen doen zal het een enorm effect hebben.

Burgerlijke ongehoorzaamheid

Soms is je stem laten horen niet genoeg. Als beleidsbepalers in regeringen en bedrijven niet geïnteresseerd zijn in een betekenisvolle dialoog en niet bereid zijn om te doen wat de mensen die ze zouden moeten bedienen van hen vragen, hebben we activisme nodig in de vorm van protesten, stakingen, boycots of zelfs burgerlijke ongehoorzaamheid.

Burgerlijke ongehoorzaamheid is een openbare, geweldloze, bewuste daad tegen de wet met als doel om verandering tot stand te brengen in de wetten of het beleid van de regering. Burgerlijke ongehoorzaamheid kan een noodzakelijke en redelijke manier zijn om democratisch tot stand gekomen beleid te corrigeren. Je wordt niet ondemocratisch door daden van burgerlijke ongehoorzaamheid, tenzij je daden als doel hebben om op niet-democratische wijze de regering te veranderen. Het is een stem geven aan bewuste en diepgevoelde overtuigingen, waarbij je de wettelijke gevolgen van je gedrag accepteert. Het is geen bedreiging voor de samenleving en de democratie, maar heeft als doel om die te versterken door onrecht te adresseren. Natuurlijk moeten mensen normaal gesproken de wet gehoorzamen, zelfs als ze het er niet mee eens zijn, anders kan een democratie niet goed functioneren. Maar als een wet duidelijke onrechtvaardig is of als basale

mensenrechten worden geschonden kan burgerlijke ongehoorzaamheid gerechtvaardigd of zelfs een plicht zijn. ^[8] ^[10]

Er zijn enkele voorwaarden waaraan burgerlijke ongehoorzaamheid moet voldoen:

- Het moet altijd gewelddoos zijn, dus geen schade toebrengen aan de lichamelijke integriteit van anderen.
- Er moet een duidelijke rechtvaardiging worden gegeven door middel van het adresseren van een ernstig onrecht of democratisch tekort.
- Daden van burgerlijke ongehoorzaamheid moeten gewetensvol begaan worden, vanuit een oprechte morele overtuiging.
- Daden van burgerlijke ongehoorzaamheid moeten proportioneel zijn; dat wil zeggen dat mogelijke schade aan iets of iemand door de daden van burgerlijke ongehoorzaamheid niet even erg zijn als of erger dan het onrecht waartegen geprotesteerd wordt.
- Andere, wettige middelen zijn niet beschikbaar of niet effectief.

Ambtenaren, werknemers, politiemensen en militairen hebben een morele plicht om onrechtvaardige bevelen niet op te volgen, en niet te helpen om oorlog, onderdrukking, discriminatie en andere vormen van onrecht mogelijk te maken. Dit is weigering op grond van gewetensbezwaren, wat gerechtvaardigd kan worden met een beroep op principes van het recht en de mensenrechten. Men kan zich niet verschuilen achter anderen die de beslissingen nemen. Iedereen, in welke rol ook, heeft een eigen verantwoordelijkheid om na te denken over de gevolgen van zijn daden - of van het nalaten ervan - en te doen wat juist is en gerechtvaardigd kan worden naar de maatschappij.

Wereldwijde beweging voor positieve verandering

Ik geloof in de macht van gewone mensen die hun krachten bundelen en geen onrecht accepteren, noch voor henzelf, noch voor anderen, dichtbij of ver weg. Alle mensen zijn verantwoordelijk om een betere wereld tot stand te brengen. Wij zijn de burgers van de wereld. Wij willen een wereld zonder oorlog, zonder onderdrukking, zonder verslechtering van het milieu. Wij willen een wereld zonder armoede, zonder honger, zonder ongelijkheid die ons verdeelt. We kunnen de zaken in eigen hand nemen. Samen kunnen we het verschil maken.

We moeten regeringen, bedrijven, financiële instellingen, internationale instanties, maatschappelijke organisaties, werkgevers, media, politici en andere bekleders van macht ter verantwoording roepen om ze te dwingen altijd ethisch verantwoord beleid en gedrag toe te passen die de wereld vooruit en niet achteruit helpen. Dit is niet alleen moreel en

ethisch het juiste om te doen, maar is ook noodzakelijk voor het overleven van de mensheid.
[22]

Dus ieder van ons moet verantwoordelijkheid nemen om een betere wereld te maken voor onszelf, onze kinderen en kleinkinderen. Dat kunnen we als we vastbesloten zijn, en bereid zijn om samen te werken en vol te houden. Als we samen een mondiaal bewustzijn creëren. We moeten een wereldwijde beweging starten voor positieve verandering om een beschaafde wereld te realiseren. Nu is het moment. De mensen aan de macht!

Appendix - Universele verklaring van de rechten van de mens

Preamble

Overwegende, dat erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreembare rechten van alle leden van de mensengemeenschap grondslag is voor de vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld;

Overwegende, dat terzijdestelling van en minachting voor de rechten van de mens geleid hebben tot barbaarse handelingen, die het geweten van de mensheid geweld hebben aangedaan en dat de komst van een wereld, waarin de mensen vrijheid van meningsuiting en geloof zullen genieten, en vrij zullen zijn van vrees en gebrek, is verkondigd als het hoogste ideaal van iedere mens;

Overwegende, dat het van het grootste belang is, dat de rechten van de mens beschermd worden door de suprematie van het recht, opdat de mens niet gedwongen worde om in laatste instantie zijn toevlucht te nemen tot opstand tegen tirannie en onderdrukking;

Overwegende, dat het van het grootste belang is om de ontwikkeling van vriendschappelijke betrekkingen tussen de naties te bevorderen;

Overwegende, dat de volkeren van de Verenigde Naties in het Handvest hun vertrouwen in de fundamentele rechten van de mens, in de waardigheid en de waarde van de mens en in de gelijke rechten van mannen en vrouwen opnieuw hebben bevestigd, en besloten hebben om sociale vooruitgang en een hogere levensstandaard in groter vrijheid te bevorderen;

Overwegende, dat de Staten, welke Lid zijn van de Verenigde Naties, zich plechtig verbonden hebben om, in samenwerking met de Organisatie van de Verenigde Naties, overal de eerbied voor en inachtneming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden te bevorderen;

Overwegende, dat het van het grootste belang is voor de volledige nakoming van deze verbintenis, dat eenieder begrip hebbe voor deze rechten en vrijheden;

Op grond daarvan proclameert de Algemene Vergadering deze Universele Verklaring van de Rechten van de Mens als het gemeenschappelijk door alle volkeren en alle naties te bereiken ideaal, opdat ieder individu en elk orgaan van de gemeenschap, met deze verklaring voortdurend voor ogen, er naar zal streven door onderwijs en opvoeding de eerbied voor deze rechten en vrijheden te bevorderen, en door vooruitstrevende maatregelen, op nationaal en internationaal terrein, deze rechten algemeen en daadwerkelijk te doen

erkennen en toepassen, zowel onder de volkeren van Staten die Lid van de Verenigde Naties zijn, zelf, als onder de volkeren van gebieden, die onder hun jurisdictie staan:

Artikel 1

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

Artikel 2

Eenieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden, in deze Verklaring opgesomd, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

Verder zal geen onderscheid worden gemaakt naar de politieke, juridische of internationale status van het land of gebied, waartoe iemand behoort, onverschillig of het een onafhankelijk, trust-, of niet-zelfbesturend gebied betreft, dan wel of er een andere beperking van de soevereiniteit bestaat.

Artikel 3

Eenieder heeft het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon.

Artikel 4

Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. Slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden.

Artikel 5

Niemand zal onderworpen worden aan folteringen, noch aan een wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing.

Artikel 6

Eenieder heeft, waar hij zich ook bevindt, het recht als persoon erkend te worden voor de wet.

Artikel 7

Allen zijn gelijk voor de wet en hebben zonder onderscheid aanspraak op gelijke bescherming door de wet. Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling in strijd met deze Verklaring en tegen iedere ophitsing tot een dergelijke achterstelling.

Artikel 8

Eenieder heeft recht op daadwerkelijke rechtshulp van bevoegde nationale rechterlijke instanties tegen handelingen, welke in strijd zijn met de grondrechten hem toegekend bij Grondwet of wet.

Artikel 9

Niemand zal onderworpen worden aan willekeurige arrestatie, detentie of verbanning.

Artikel 10

Eenieder heeft, in volle gelijkheid, recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie bij het vaststellen van zijn rechten en verplichtingen en bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging.

Artikel 11

1. Eenieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft er recht op voor onschuldig gehouden te worden, totdat zijn schuld krachtens de wet bewezen wordt in een openbare rechtszitting, waarbij hem alle waarborgen, nodig voor zijn verdediging, zijn toegekend.
2. Niemand zal voor schuldig gehouden worden aan enig strafrechtelijk vergrijp op grond van enige handeling of enig verzuim, welke naar nationaal of internationaal recht geen strafrechtelijk vergrijp betekenden op het tijdstip, waarop de handeling of het verzuim begaan werd. Evenmin zal een zwaardere straf worden opgelegd dan die, welke ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was.

Artikel 12

Niemand zal onderworpen worden aan willekeurige inmenging in zijn persoonlijke aangelegenheden, in zijn gezin, zijn tehuis of zijn briefwisseling, noch aan enige aantasting van zijn eer of goede naam. Tegen een dergelijke inmenging of aantasting heeft eenieder recht op bescherming door de wet.

Artikel 13

1. Eenieder heeft het recht zich vrijelijk te verplaatsen en te vertoeven binnen de grenzen van elke Staat.
2. Eenieder heeft het recht welk land ook, met inbegrip van het zijne, te verlaten en naar zijn land terug te keren.

Artikel 14

1. Eenieder heeft het recht om in andere landen asiel te zoeken en te genieten tegen vervolging.
2. Op dit recht kan geen beroep worden gedaan ingeval van strafvervolgingen wegens misdrijven van niet-politieke aard of handelingen in strijd met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties.

Artikel 15

1. Eenieder heeft het recht op een nationaliteit.
2. Aan niemand mag willekeurig zijn nationaliteit worden ontnomen, noch het recht worden ontzegd om van nationaliteit te veranderen.

Artikel 16

1. Zonder enige beperking op grond van ras, nationaliteit of godsdienst, hebben mannen en vrouwen van huwbare leeftijd het recht om te huwen en een gezin te stichten. Zij hebben gelijke rechten wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding ervan.
2. Een huwelijk kan slechts worden gesloten met de vrije en volledige toestemming van de aanstaande echtgenoten.
3. Het gezin is de natuurlijke en fundamentele groepseenheid van de maatschappij en heeft recht op bescherming door de maatschappij en de Staat.

Artikel 17

1. Eenieder heeft recht op eigendom, hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen.
2. Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.

Artikel 18

Eenieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van de geboden en voorschriften.

Artikel 19

Eenieder heeft recht op vrijheid van mening en meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid om zonder inmenging een mening te koesteren en om door alle middelen en ongeacht grenzen inlichtingen en denkbeelden op te sporen, te ontvangen en door te geven.

Artikel 20

1. Eenieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering.
2. Niemand mag worden gedwongen om tot een vereniging te behoren.

Artikel 21

1. Eenieder heeft het recht om deel te nemen aan het bestuur van zijn land, rechtstreeks of door middel van vrij gekozen vertegenwoordigers.
2. Eenieder heeft het recht om op voet van gelijkheid te worden toegelaten tot de overheidsdiensten van zijn land.
3. De wil van het volk zal de grondslag zijn van het gezag van de Regering; deze wil zal tot uiting komen in periodieke en eerlijke verkiezingen, die gehouden zullen worden krachtens algemeen en gelijkwaardig kiesrecht en bij geheime stemmingen of volgens een procedure, die evenzeer de vrijheid van de stemmen verzekert.

Artikel 22

Eenieder heeft als lid van de gemeenschap recht op maatschappelijke zekerheid en heeft er aanspraak op, dat door middel van nationale inspanning en internationale samenwerking, en overeenkomstig de organisatie en de hulpbronnen van de betreffende Staat, de

economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid, verwezenlijkt worden.

Artikel 23

1. Eenieder heeft recht op arbeid, op vrije keuze van beroep, op rechtmatige en gunstige arbeidsvoorwaarden en op bescherming tegen werkloosheid.
2. Eenieder, zonder enige achterstelling, heeft recht op gelijk loon voor gelijke arbeid.
3. Eenieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige en gunstige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert, welke beloning zo nodig met andere middelen van sociale bescherming zal worden aangevuld.
4. Eenieder heeft het recht om vakverenigingen op te richten en zich daarbij aan te sluiten ter bescherming van zijn belangen.

Artikel 24

Eenieder heeft recht op rust en op eigen vrije tijd, met inbegrip van een redelijke beperking van de arbeidstijd, en op periodieke vakanties met behoud van loon.

Artikel 25

1. Eenieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil.
2. Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

Artikel 26

1. Eenieder heeft recht op onderwijs; het onderwijs zal kosteloos zijn, althans wat het lager en basisonderwijs betreft. Het lager onderwijs zal verplicht zijn. Ambachtsonderwijs en beroepsopleiding zullen algemeen beschikbaar worden gesteld. Hoger onderwijs zal openstaan voor eenieder, die daartoe de begaafdheid bezit.
2. Het onderwijs zal gericht zijn op de volle ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het zal het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle naties, rassen of godsdienstige groepen bevorderen en het zal de werkzaamheden van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede steunen.
3. Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe om de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven.

Artikel 27

1. Eenieder heeft het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan.
2. Eenieder heeft het recht op de bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortspruitende uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk, dat hij heeft voortgebracht.

Artikel 28

Eenieder heeft recht op het bestaan van een zodanige maatschappelijke en internationale orde, dat de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, daarin ten volle kunnen worden verwezenlijkt.

Artikel 29

1. Eenieder heeft plichten jegens de gemeenschap, zonder welke de vrije en volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid niet mogelijk is.
2. In de uitoefening van zijn rechten en vrijheden zal eenieder slechts onderworpen zijn aan die beperkingen, welke bij de wet zijn vastgesteld en wel uitsluitend ter verzekering van de onmisbare erkenning en eerbiediging van de rechten en vrijheden van anderen en om te voldoen aan de gerechtvaardigde eisen van de moraliteit, de openbare orde en het algemeen welzijn in een democratische gemeenschap.
3. Deze rechten en vrijheden mogen in geen geval worden uitgeoefend in strijd met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties.

Artikel 30

Geen bepaling in deze Verklaring zal zodanig mogen worden uitgelegd, dat welke Staat, groep of persoon dan ook, daaraan enig recht kan ontlelen om iets te ondernemen of handelingen van welke aard ook te verrichten, die vernietiging van een van de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, ten doel hebben.

Literatuur

- [1] Kong Zi (Confucius): gesprekken, 479 (voor Chr.)
- [2] John Locke: two treatises of government, 1689
- [3] Montesquieu: over de geest van de wetten, 1748
- [4] Immanuel Kant: naar de eeuwige vrede, 1795
- [5] John Stuart Mill: over vrijheid, 1859
- [6] Karl Popper: de open samenleving en haar vijanden, 1962
- [7] Hannah Arendt: over geweld, 1970
- [8] John Rawls: een theorie van rechtvaardigheid, 1971
- [9] Club of Rome: grenzen aan de groei, 1972
- [10] Gene Sharp: macht en strijd, de theorie en praktijk van geweldloze actie, 1973
- [11] Charles Beitz: political theory and international relations, 1979
- [12] Theo van Boven: people matter, 1982
- [13] Gro Harlem Brundtland (world commission on environment and development): our common future, 1987
- [14] Earth Charter Commission: handvest van de aarde, 2000
- [15] Peter Bieri: het handwerk van de vrijheid, 2001
- [16] Jonathan Israel: radicale verlichting, 2001
- [17] Luuk van Middelaar: de passage naar Europa, 2009
- [18] World Business Council for Sustainable Development: vision 2050, 2010
- [19] Francis Fukuyama: de oorsprong van onze politiek, 2011
- [20] Mark Mazower: governing the world, the history of an idea, 2012
- [21] Francis Fukuyama: de oorsprong van onze politiek 2, orde en verval, 2014
- [22] Naomi Klein: no time, verander nu voor het klimaat alles verandert, 2014
- [23] United Nations: transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development, 2015

Over de auteur

Radboud van Delft, is geboren op 7 juni 1963 in Valkenswaard, en woont in Amsterdam. Hij is Directeur Organisatie bij vredesorganisatie PAX en oud-bestuurslid van de Nederlandse sectie van Amnesty International. Hij studeerde Technische Bedrijfskunde aan de Technische Universiteit Eindhoven en was directeur organisatie bij Greenpeace International, interim-directeur bij Greenpeace Nederland en directeur bij Rank a Brand.

LinkedIn: <http://nl.linkedin.com/pub/radboud-van-delft/15/529/691/>
Twitter: @RadboudvanDelft